

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Adunările populare.

Adunările populare sînt școala cea mai de preț a poporului. Dacă mari au fost și puternici străbunii noștri Romani, apoi mult pot mulțumi adunărilor ce se țineau în așa zisul „*Forum Romanorum*“, locul de întrunire al cetățenilor. Aici bărbații lor luminați le dădeau sfaturi ca ce și cum să facă, aici poporul înveța nu numai drepturile și datoriile către patrie, dar' înveța mai pe sus de toate a-și cunoaște pe aleșii sei, pe cei căror se le dee ascultare și pe cei de care trebuie să se ferească.

Dacă mult și greu am suferit noi Românii, apoi pricina e nu singur numai faptul, că am avut nenorocul să fim rău stăpâniți, ci mai ales că n'aveam dreptul să ne adunăm laolaltă, ca plângându-ne durerile, să căutăm a le și lecu. Dar', vor zice unii, cum am ști să ne chibzuim și spre bine s'o pornim noi poporul de rînd, neștiutor de carte, când cei învățați nici ei nu pot să deie piept cu puterea stăpînirii?

Apoi nu-i așa.

Doi-trei cărturari, sau fie și mai mulți, câți avem noi prin comitate, ori-cât de învățați ar fi ei, nu pot singuri să fie nici mai cumiști, nici mai tari decât **poporul întreg**, care când se adună, știe cu atîta liniște și istețime să se sfătuească, încât a uimit pe toți străinii.

Și încă ceva: *cărturarii noștri tari sînt numai atunci, când la spatele lor e poporul întreg*, după-cum și *poporul pe cale bună purcede numai când dă ascultare frunțașilor sei*, cărturarilor din sinul lui ești și care între popor trăind, simte cu poporul toate durerile și toate bucuriile lui.

Atît de tare e atunci poporul, încât legi ai pute săfărîma cu el. Istoria ne învață, că **dacă tot poporul una este, dacă cei știutori de carte bune povețe dau, ear' poporul întreg ține cu strășnicie la hotărîrile împreună aduse, apoi nu-i putere care să iee biruință asupra poporului**. Când, de pildă, toți Românii s'ar hotărî ca introducându-se căsătoria civilă, să nu primească în satul lor pe slujbașii guverului veniți să iee din mînilor preoților căsătoriile și botezurile,

ar avè oare stăpînirea atîția gendarmi, încât să trimită droaie în fiecare sat? Și să zicem că ar avè și că slujbașul ar intra în sat. Ne-ar pute oare oprî să chemăm ca popa să ne boteze copiii, ear' cununiile tot preoții să ni-le facă?

De cât hotărîri de acestea mari numai în adunări mari se pot aduce, după-cum și hotărîrile aduse numai un popor copt și care nu cunoaște frica, le duce la îndeplinire.

Ear' dușmanii noștri au făcut întotdeauna toate mârșeviile pentru a ne împedeca să ne adunăm și să ne sfătuiem. Când nu a mers altfel, ne-au împrăștiat cu gendarmii.

Toate în lumea aceasta au însă un sfîrșit. Se desgolesc iute și striviți sînt cu deosebire cei care pe căi strîmbe umblă. Uneltirile potrivnicilor noștri, care caută a ne împedeca să ne adunăm la un loc și să ne sfătuiem, sînt și ele pe sfîrșite. Dacă într'un loc ne-o oprî, înspre alte zece locuri să curgem cu miile și cu zecile de mii.

Când mulți vom fi, gendarmii pier de par'că 'i-ar fi înghițit pămîntul.

Când mulți vom fi: popor și cărturari, mult ne vom sfătui, bune povețe vom auzi și fericitoare hotărîri vom pute aduce.

Ear' îndeplinind cu toții hotărîrile aduse, adunându-ne și cunoscându-ne bine unii pe alții și oameni din toate satele; întărind legăturile de dragoste între noi; alungînd pe cei-ce nu într'un gând mărturisesc cu noi, ci unelte vor să se facă dușmanilor noștri, — putere mare vom câștiga, încât cum zic sfințele cărți: *Iadul toate furiile se 'și-le deslăntuească, și nu va pute birui asupra noastră*.

Eată de ce nu putem îndestul de mult îndemna pe *sătenii români să se ducă în număr cât se poate de mare la adunările populare, la care-i cheamă frunțașii partidului nostru național*. Să nu rămână acasă nici cei bolnavi de moarte, ci pe pat să-i ducă: dacă nu pentru a ridica și ei glasul pentru drepturile naționale, apoi cel puțin pentru a pute muri mîngăiați: vîzînd *reînvierea poporului român, căci adunările populare înseamnă reînviere, înseamnă puterea, pe care nimic în lume n'o poate covîrși*.

†
Grigore T. Brătianu.

E mult. În mai puțin de trei ani românimea a perdut patru Brătieni. Pe Ioan C. Brătianu, cel care a luat o parte uriașă la luptele pentru redeschimbarea celor două principate și apoi la întemeierea statului român; pe Dumitru C. Brătianu, cel care la 1866 ca primar al capitalei, a întimpinat pe prințul Carol cu pîne și sare; pe genialul fiu al acestuia, pe Stroe D. Brătianu, care deși abia împlinise douăzeci de ani, dar' se arătase sufletul Ligei și al Românilor dela Paris.

Ear' acum perdurăm pe *Grigore T. Brătianu*, apărătorul Românilor subjugăți, Românul care de când s'a întemeiat Liga, fu sufletul întregii mișcări mari și generoase.

Am plîns pe frații Brătieni cu lacrimi ferbinți. Ei s'au dus, însă după-ce au umplut de fapte mari o viață lungă. Pe Grigore T. Brătianu moartea ni-l'a răpit însă când privirile tuturor Românilor mai ales erau îndreptate spre el, când devenind ilustru, așteptam mai ales să deie strălucire tot mai mare și cauzei române, al cărui neîntrecut apostol a fost.

A fost! Adîncă jale ne cuprinde rostind aceste cuvinte.... Ce a greșit oare poporul român ca în cursul unei vremi atît de scurte să îndure perderi atît de nemăsurate!.. Zicem poporul român, pentru-că Brătienii au fost mai presus de toate Români și numai în al doilea rînd bărbați ai unui partid politic.

Român a fost mai presus de ori-ce Grigore T. Brătianu. Din tinerețe încă, inima lui bună, iubitoare cu neîntrecută căldură bătea pentru cauza tuturor Românilor. De aceea în luptele politice militante nu-l vîzurăm îndărjit. Înființându-se însă Liga, el își găsi adevăratul teren de activitate. Părea a fi destinat pentru conducerea acestei naționale instituțiuni și toți câți interes au purtat mersului Ligei, mîngăiere mare aveau vîzînd în frunte pe Grigore T. Brătianu.

Azi bucuria s'a schimbat în durere, bulgări reci o să acopere inima cea mai caldă, azi Grigore T. Brătianu e mort.

E sfâșietor să scrii acest cuvânt despre un suflet cu atâta devotament pentru cauza mare a românismului. E tot atât de dureros când căutând pe cine să-l înlocuească, trebuie să te oprești locului. Omitate a caracterului cu o rivnă ce nătrăntă la muncă îl îndemna pentru întreg poporul român, la puțini se află așa de fericit împreună cum era la Grigore T. Brătianu.

E o durere, pe care ai nesfinți-o încercând s'o îmbraci în cuvinte.

Ne plecăm capetele și plângem, plângem.

Îndată-ce am aflat despre moartea lui Grigorie T. Brătianu, membrii redacțiunii ziarelor „Tribuna” și „Foia Poporului” am trimis dlui Ioan Lupulesu, secretar al Ligei următoarea telegramă:

„Adânc sguđuți plângem cu vecinică durere moartea lui Grigorie Brătianu. Model de luptător național, el ni-a arătat tuturor cum să ne iubim și să ne jertfim pentru neam. Cei-ce am iubit sufletul lui cald și am admirat devotamentul lui neîntrecut pentru românism, jurăm să punem că de-apururea urma-vom povețele de dinsul prin pildă viuă date. Așa făcând, ridicăm monumentul ce mai ales trebuie să împodobească mormântul lui scump. Noi udăm cu lacrimi ferbinți acest mormânt”.

Despre moartea lui Grigorie T. Brătianu foile din București scriu, că adormitul în Domnul a fost găsit Sâmbătă, la 11 Martie n. mort în camera sa dela otelul „Bulevard”. A murit de o congestiune cerebrală.

Despre înmormântare „Tribuna” a primit următoarea telegramă:

București, 13 Martie n. În mormântarea lui Grigorie Brătianu se va face mâne, Marți 2/14 Martie. Corpul marelui defunct după autopsie a fost depus în biserica St. George; el va fi transportat la moșia sa Tigveni în biserica părinților sei.

Cine's Ungurii?

— Mărturisirea lor proprie. —

Zilele trecute valurile Dunării au pustiit cu desăvârșire satul Gerjen. Aducând această știre, „Pester Lloyd” făcea apel la mila publică, spunând că e vorba de a scăpa din miserie pe locuitorii celei mai maghiare comune.

Eată acum ce scrie „Pesti Napló”, nrul dela 7 Martie, despre locuitorii acestei comune, cea mai maghiară comună.

„În archiva parohiei Gerjen este o poezie, în care se spune, că poporul din Gerjen este foarte păcătos („nagyon istentelen” — se zice ungurește). Fuge de biserică așa că ar merita să-i nimicească focul...”

„Hoții din Gerjen erau vestiți pretutindeni. În zece ani s'au săvârșit cinci omoruri în comună, ear' furturi mai mari aproape în fiecare lună câte unul ori două. Cei din Gerjen nu cunosc porunca: „Să nu furi!”

„Pentru petrecerea celor din Gerjen bătaia este neapărat trebuincioasă. Fără aceasta nu poate fi voe bună, nu-i petrecere, nu este Duminecă. Dacă flăcăii nu găsesc altă pricină pentru a se bate, apoi răscolesc în trecut, se bat pentru uri vechi, se răsbună pentru păcatele părinților lor.

„În mijlocul satului, aproape de biserică este cârcăma cea mare. Aci se adună, în fiecare Duminecă, întreg tineretul. Fetele rămân afară în pridvor, feciorii d'acolo le fac semn să vină la joc. Cele mai nebunatic de multe-ori sar de pe răzămătoarea de lemn a prispei drept în sala de dans.

„După douăsprezece oare (noaptea) începe adevărata petrecere: bătaia. Bătele de corn, scurte și groase, pîraie fără milă, în toate părțile. Fetele se depărtează atunci și lasă loc nevestelor tinere, care conduc apoi pe răniți. Feciorii din Gerjen nu părăsesc locul de bătaie câtă vreme se mai pot ține pe picioare; dacă se întemplă să cadă, femeile îl ascund, cu multă taină într'o odaie de alături. Ei nici-odată nu se duc să-și caute dreptatea pe la judecătoria, ci se răfuesc ei între ei în cea mai apropiată Duminecă.

„Este interesant a privi pe cei din Gerjen la înmormântări. Când se bocesc și-și i-au rămas bun dela morți, ei spun toate lucrurile și pricinile casei și dintre dînșii. De pildă:

— Tocmai fiindcă-ți vine greu... și fiindcă se vorbește prin sat, că nici fata nu ar cam vrea, și nu ai fi tocmai voitor să nu-ți faci pe dorință, deoarece-ce e singura pe care o ai...

„Așa-i! zise Miha mulțumit. Ținem să o vedem fericită.

— Și fiindcă se vorbește prin sat, că ai fi hotărât să-ți iai ginere în casă, adevărat zidești de alături o casă pentru Marta, și ai fi zis, că nu rivnești la bogăția nimărui, căci ai de unde să dai...

„Așa-i! zise Miha, începând a se mândri. Mult-puțin, ni-a dat Dumnezeu, numai noroc să fie.

— L-a dat Dumnezeu, grăi Simeon.

„Și fiind astfel, încheie Mitrea, Cozma s'a gândit că nu-ți-ar fi cu supărare dacă-ți-ar înapoia vorba, te-ar ruga să fii bun iertător, și să rămâneți cu cinste ca mai nainte.

Miha stătea turburat înaintea oaspeților sei.

„Așa-i, zise el, îmi pare bine de vorbele pe care mi-le trimite Cozma; dar' nu înțeleg cuvintele despre măritișul fetei mele.

— „Vai mie, dragă bărbate! Cine o să-mi mai zică: Adă-mi rachiul, sufletul meu (Pe ungurește: „Ki mondja majd neköm: hozzát pálinkát lelköm!”)

„Plugarul din Gerjen își adapă copiii cu rachiul.

„Cresc bând rachiul, se întăresc bătându-se și se pustiesc în *delirium tremens*. (O boală de care mor bețivii. Red. „Foi Pop.”)

Înainte de asta cu mai mulți ani, Gerjen a fost pustiit de foc: ca Sodoma.

Acum l-a pustiit apa.

Dumnezeu știe ce face.

În ședința dela 8 Martie n. a dietei maghiare vorbind și contele *Károlyi Gábor*, el a zis că poporul maghiar e bătuit de *trei mari nenorociri*; preoții mulți care caută a se îmbogăți, jocul de cărți și juriștii (advocații și tot felul de slujbași maghiari).

Eată ce a zis despre jucătorii de cărți:

„Onoratul president al camerei a voit să introducă o măsură nouă, salutară: să se țină adevărat ședințele dietei după ameazi. Vedem, că la ședințele de dimineața vin foarte puțini deputați, fiind ocupați tare, alții vin târziu. Nu s'a putut însă introduce ținerea ședințelor după ameazi. Propunerea a căzut. Și aceasta nu pentru-că s'ar schimba viața socială a Budapestei, ci propunerea a căzut **pentru-că au votat în contra ei toți cartoforii**, fără deosebire de partid, nevoind nici unul dintre ei să lucreze, fiind acest timp destinat taroccului și preferanței-ului” (niște jocuri de cărți. Red. „Foi Pop.”).

Tot în aceeași ședință a camerei maghiare *Polónyi Géza* a zis: „Magnății au stricat mai mult țerii decât preoții, cartoforii și juriștii” („... a magnások többet ártottak az országnak a papoknál, jogászoknál s kártyásoknál”).

Noi n'avem de adăugat nimic la scriesele și spusesele de mai sus: Sânt, întocmai, cum ei înșiși mărturisesc.

Adunările de protestare.

Pe lângă cele arătate în numărul nostru trecut, despre adunările de protestare ale Românilor împotriva proiectelor

FOIȚA.

Dări de seamă.

V.

După stricarea logodnei, ca între oameni, care țineau mult la cinstea caselor lor, a urmat ca Cozma, tata ficiorului, să trimită oameni lui Miha, ca chiar și stricarea să meargă pe cale cinstită. Așa s'a și făcut. Mitrea și Simeon au fost trimișii.

— Pentru-ca să nu facem multe cotituri, a început vorba Mitrea, au venit pentru vorbele slabe pe care le-ați avut cu Cozma.

„Nu are pricină, grăi Miha rece.

— Adevărat de! Cearta a fost din pricina copiilor, și vina, pe drept vorbind, nu este nici a unuia, nici a altuia. Și fiindcă se vorbește prin sat, că nu ai fi voitor să-ți dai fata din casă...

„Așa-i! zise Miha, ne vine greu să ne despărțim de dînsa.

— Vere Mihule! Să-mi ierți vorba, dar' ne ești cu supărare când vrei să ne ascunzi un lucru, de care se răzămă cinstea casei dela care venim. Oamenii spun, că demult l-ai fi luat în drag pe Miron, oierul, eară d-ta vrei să arunci acum vina pentru stricarea logodnei asupra lui Cozma.

„Ferească Dumnezeu! grăi Miha, sânt gata să o spun întregului sat, că vina e din casa noastră. Dar' prin sat se vorbește mai mult decât este adevărat; și despre măritișul fetei mele cu Miron până acum nu s'a luat nici o hotărâre; aceasta vă rog să o spuneți tuturor.

— Dar' a fost vorba, zise Mitrea.

„Da, ca să vă spun drept, așa în treacăt, a fost; și dacă ni-s'a potrivit flăcăul, apoi cum a fi voea lui Dumnezeu!

— Te înțelegem acum; dar' noroc să ai de ginere; ce-i drept, flăcăul nu e bogat, dar' e flăcău, încât să-ți fie satului cinste de dînsul.

„Nu-l cunosc, zise Mitrea, dar' așa se vorbește prin sat.

de lege ale guvernului unguresc, mai dăm următoarele:

La **Abrud** s'a convocat adunarea cercurilor electorale **Abrud, Roșia și Ighiu** pe ziua de Luni 8/20 Martie. Convocatori sunt dnii *A. Filip*, avocat și *Dr. Vasile Fodor*, avocat.

La **Murș-Ludoș** s'a convocat adunarea pe ziua de Marți 2/14 Martie. Convocatori sunt dnii *Vasile Suciu*, preot și *Romul S. Orbean*, preot.

La **Caransebeș** se va ține adunarea de protestare în ziua de Joi 4/16 Martie. Convocatori sunt dnii *Ioan Ionaș*, asesor consist., *Andrei Ghidiu*, protopop, *Ioan Nemoian*, avocat, *George Băiaș*, proprietar, *Al. Stancovici*, comerciant și *Traian Barzu*, ases. cons.

La **Făgăraș** e convocată adunarea cercurilor electorale **Făgăraș și Arpașul-de-jos** pe Vineri 5/17 Martie.

La **Mediaș** e convocată adunarea pe ziua de 11/23 Martie. Convocatori sunt dnii *Sabin Piso*, protopop gr.-or., *Dimitrin Moldovanu*, protopop gr.-or., *Nicolau Mircea*, protopop gr.-or., *Dionisiu Roman*, cand. adv., *Ioan Moldovan*, protopop gr.-cat. și *Ioan Chendi*, ministr. prot. gr.-or.

La **Alba-Iulia** s'a convocat adunarea pe Marți 9/21 Martie. Convocatori sunt dnii *Simion Micu*, protopop, *Ioachim Fulea*, avocat, *Nic. Florescu*, proprietar, *Nicolau Ivan*, admin. prot., *George Filip* și *Nicolau Barbu*.

Cu mare bucurie vestim apoi pe cetitorii nostri despre următoarele: La 18 Februarie st. v. dnii *George Popoviciu*, protopop; *Constantin Popoviciu*, *Avram Popoviciu*, *Sinesie Sas*, *Mihaiu Lelea*, *Ignatie Serb*, *Atanasie Mera*, *Iosif Ursu*, *George Popescu*, *Teodor Stan*, *Manase Popescu*, *Petru Borlea*, *Filip Leuca*, *Ioan Micloș*, *Meletie Pop*, *Traian Secula* și *Ioan Petran*, toți preoți din protopopiatul **Șiriei**, s'au adunat și după-

ce s'au sfătuit asupra proiectelor de legi religioase ale guvernului, au adus următoarea hotărîre: „Conferența preoților din protopopiatul **Șiriei**, îngrijată de viitorul bisericii și preoțimii ortodoxe române, cu umilință și supunere fiască roagă pe Preasfinția Sa domnul episcop diecesan să binevoască prea grațios a dispune convocarea unui sinod al preoțimii din întreaga diecesă pentru a protesta serbătorește în contra proiectelor de lege religioase, atât de vătămătoare pentru biserica, preoțimea și națiunea noastră.

Protocolul present conferența decide a se comunica tuturor oficiilor protopopești din diecesă cu rugarea să binevoască a sprigini idea sus expusă.

Șiria, 18 Februarie st. v.

G. Popoviciu,
președinte.

Ioan Petran,
notar.

Deasemenea s'a declarat în contra proiectelor de lege ale guvernului și **sinodul protopopesco din Oradea-mare**, în ședința dela 22 Februarie, după o vorbire frumoasă a dlui protopop *Toma Păcală* și *Nicolae Diamandi*.

Despre vorbirea domnului *Diamandi* „**Tribuna**“ dela 12 Martie n. scrie:

„Dl *Nicolau Diamandi*, care prin o vorbire de mai bine 1/2 oră, în termeni foarte distinși, arată cum guvernul maghiar prin proiectele sale plănuite, căsătoria civilă, introducerea matriculelor de stat și recepțiunea Ovreilor, voește a submina vaza și autonomia bisericii noastre; deci sinodul ca și corporațiune bisericească, amăsurat pct. 4, §. 50 din „Statutul organic“ datorință are a le apăra acelea contra ori-cărui dușman, în cazul de față și contra guvernului maghiar.

Combate căsătoria civilă din punctele de vedere: juridic, filosofic și teologic, arătând urmările triste ce ar urma din ea, atât pentru biserică cât și pentru membrii acesteia. Cu dovezi tot atât de puternice combate și cele două proiecte“.

*

Despre adunarea de protestare ce s'a ținut în *Sebeșul-săsesc* „**Tribuna**“ a primit următoarea telegramă:

Sebeșul-săsesc. 10 Martie n. Alegătorii dietali români din cercul Sebeșului adunați azi în număr de peste 1000, au protestat cu toții în contra proiectelor de lege bisericești și contra proiectului de lege privitor la regularea plății învățătorești. S'a trimis și o telegramă de lealitate Maiestății Sale Împăratului-Rege.

Adunarea poporală din Seliște.

Când zici Seliște, zici o comună fruntașă română cum puține avem, cu o prejurime locuită de săteni plini de inimă și dragoste pentru treburile naționale. Cu Seliștenii și comunele de prin prejur poți muta munții.

E lesne deci de înțeles, că și adunarea poporală ce s'a ținut Luni în Seliște a fost măreață, cum rar de tot se pomenește. A venit atâta lume, că oamenii n'au mai încăput nici în biserică, dar' încă în școală. Așa că adunarea s'a ținut sub cerul deschis, în curtea cea mare a bisericii, ear' vorbitorii au vorbit de pe târnațul dela înălțimea (etagiul întâiu) școlii.

A presidat dl protopop *Dr. Nic. Maier*, având ca notari pe dnii învățători *Romul Simu* (Orlat) și *Romul Mircea* (Seliște).

Au vorbit în contra proiectelor (planuri) de lege ale stăpânirii dnii *Ioan Manta*, preot în *Gura-Riului*, *Emanoil Beșa*, director școlar în *Poiana*, *N. Neamțu*, învățător în *Seliște*, economul *Iridon* din *Apoldul-de-sus* și un alt econom din *Poiana*. Toți au vorbit bine și au fost ascultați cu dragoste, încât după-ce isprăviau, lumea numai pe palme nu 'i-a luat, de insufletită ce era.

— Eu îl cunosc, grăi earăși *Simeon*, și 'ți-o spun din inimă!

Și s'au dus.

Și trebuie să mărturisim că acești oameni minunați, nu sânt numai niște figuri închipuite de dl *Slavici*, ci sânt țerani care trăesc de fapt în satele noastre românești. Dar' cine oare se nu-și ridică pălăria în fața unor figuri atât de cinstite și cinstitoare? Însă așa e Românul! Cu inima curată și deschisă și caldă de bunăvoință pentru semenul seu. Pe când te-ai aștepta ca să se certe, să se ocărăscă, să nu se mai uite unii în ochii altora, să se iee poate cu petri, ei, temători de Dumnezeu și ținători la cinstea caselor lor: vezi ce frumos vorbesc și ce cuminți sânt! Abateri se află se înțelege. Dar' acelea nu vin socotite.

Firul mai departe e, că de aici încolo casa lui *Mihu* e tristă și mâhnită; tinereța și darul veseliei periseră dintr'însa.

Mihu se gândia une-ori singur.

„*Miron*! își zicea el câte odată. Numele e bun. Se vorbește prin sat că aș vrea să-l

iau de ginere în casă. Câte nu mai scornesc oamenii? Dar' adevărat pentru-ce să nu fie cu puțință?... Hm! Cum zice *Marta*, poate că dacă 'l-aș cunoaște, aș judeca cu totul altfel“...

Odată vorbind cu *Safta* despre același năcaz, „*Safto*, grăi el hotărît; să o mărităm după el“. — Fă cum vrei, răspuse ea. — „Să fac cum vreau? Ori nu vîd că v'atîi perdut odichna și v'atîi schimbat firea. O să mă duceți până la anul tot așa. Vreau cum vreți voi“. — *Mihule*, grăi *Safta*. Nu zice că noi voim. Tu ești stăpân în casă; tu fă cum vei chibzul.

Ce femea cuminte!

Și *Mihu* s'a hotărît să meargă să-l vază; dar' nu 'l-a mai găsit. El fugise în lume din preseara plănuitei logodne.

Vremea dă, și vremea duce; vremea e stăpâna lumii. Trecuseră doi ani de zile de când casa lui *Mihu* fusese sguduită. Inimile n'au mai putut fi puse la locul lor. *Marta* trăia blândă, harnică, dar' nu mai era copila sburdalnică de odinioară.

Lucrul apoi ajunge acolo, că la un bălcu *Miron* venise să-și vînză niște juncani; *Mihu* mersese să cumpere câte toate la *Marta* care era logodită de nou. Dar' *Miron* o află. E minunat descrisă această întâlnire. În urmă *Miron* merge la *Mihu* și-i zice: „*Nene Mihule*! știi că-ți iubesc fata; o cer de nevastă!

— *Taică*! zise *Marta*; nu zice că vrei dacă nu vrei; dar' să știi că-mi dai moarte sau vieță.

— *Mihule*! zise *Safta*. Nu știi tu ce am suferit noi în doi ani de zile?

Pintea voia să-l desmânte, să n'o dee, că e logodită și se face de risul țîrgului.

„*Ei*, mă fac! Mă fac de rușinea țîrgului! Mă fac de rușinea lumii! zise *Mihu* hotărît. Mie nu-mi mai poruncește nimeni pe fața pămentului. Eu știu ce amar am răbdad.

Și 'i-a dat fata lui *Miron*, și a fericit-o, ear' tu, ca cetitor, te simți foarte mulțumit de deslegarea lucrurilor.

Dl *Slavici* pare a fi ales anume aceste figuri înțelepte în novela s'a aceasta, ca oricine cetindu-o, să se stîrnească în el dorul de

În rezoluțiunile ce s'au luat apoi, s'a protestat în contra tuturor proiectelor de lege religioase ale stăpânirii. S'a trimis deasemenea o telegramă la M. S. Împăratul.

Pentru a vedea marea adunare, dela Sibiu s'au dus dnii Eugen Brote, vice-president al partidului național și Septimiu Albin, secretar al partidului național. Sătenii i-au primit cu multă dragoste și au dorit să-i asculte vorbind.

Di Eugen Brote a ținut deci și d-sa o vorbire care a fost ascultată cu drag și a produs o însuflețire ce nu se poate descrie.

La adunare au fost țerani din toate comunele cercului electoral al Seliștei și Cristianului, în număr de aproape 2000. În frunte era harnica preoțime și învățătorii plini de inimă. Unul nu a rămas acasă!

Mișcarea Slovacilor.

Slovacii din părțile de Mează-Noapte ale Țerii-Ungurești au voit și ei să țină întruniri pentru a se chibzui ce e de făcut contra stăpânirii ungurești care țintește să le pună și lor pe grumazi pastoașă jidănească pentru a stoarce mедуva din oase și sângele din vine.

În orașul Myiava din comitatul Nitra, unde locuitorii se ocupă mai ales cu facerea sitelor a poftit lumea la adunare avocatul Klempa, dar' solgăbirău a oprit adunarea. În orașul Pezinok din comitatul Pressburg se pusese în frunte avocatul Dr. Jaroslau Minich; aici ear' i-a oprit primarul, așa încât nici aci nu 'și-a putut spune gândul oamenii. Amândoi avocații au telegrafat la ministru cerând să pedepsească pe slujbașii care nu înțeleg legea, sau dacă o înțeleg o încalcă și de aceea ar trebui să fie alungați din slujbă. Nu se știe încă ce răspuns li-a dat ministrul.

La Praga, oraș de frunte al țerii Boemia, unde locuiește neamul slav

Cehii și unde de mai bine de 700 de ani vin mulți tineri slavi să învețe carte, s'au întrunit zilele acestea cam la 150 de studenți din toate neamurile slave, precum sunt Rușii, Polonesii, Cehii, Slovacii, Sârbii, Croații și Bulgarii, toți acești tineri s'au pus laolaltă să spună la toată lumea ce neomenii și volnicii fac Ungurii Slovacilor. Mai mulți studenți au ținut cuvântări foarte înfocate și în urmă au hotărât să trimită o epistolă la tovarășii lor din toate țerile unde învață carte să țină asemenea întruniri și să iee apărarea bieților Slovaci.

Întocmai cum au făcut și bravii studenți români dela București, Viena, Pesta, Cluj, Graț, Paris, Bruxella și alte orașe mari din Europa.

Într'unul din numerii trecuți ai „Foi Poporului“ am spus că stăpânirea a băgat în temniță la Seghedin pe scriitorul slovac Svetozar Hurban Vajansky întocmai ca pe iubitul nostru preot Lucaciu.

Cehii ca cei mai de aproape înrudiți cu Slovacii din toate neamurile slave, îndată după osândirea lui Hurban au organizat colecte pentru familia lui, care prin întemnițarea părintelui a fost lipsită de singurul sprigin al ei. Colecta publicată în „Národní Listy“, foaia ce ese la Praga, a produs, după ultimul număr al acestui ziar, 2030 fiorini. Ceea-ce s'a strins pe la alte ziare cehe, nu știm, că nu le avem la îndemână. În ori-ce cas și suma sus arătată dovedește inima bună a poporului ceh către frații lui cei mai de aproape.

O faptă vrednică de urmat.

Atragem luarea aminte a cetitorilor noștri asupra următoarelor rînduri ce primim:

În comuna română Șoimuș, (din comitatul Bistrița-Năsăud), mai mulți locuitori din loc s'au constituit în 5 Mart. a. c., în o tovarășie. Membrii acestei tovarășii au de scop de a-și clădi case

din material tare și a se ajutara împrumutat unii pe alții. Deocamdată membrii acestei tovarășii vor clădi în fiecare an câte o casă de piatră, spre care scop s'a și făcut pregătirile de lipsă pentru facerea unui plan, care va servi de basă la edificarea caselor câte se vor clădi de către membrii acestei tovarășii, primind totodată următoarele punctațiuni:

1. S'a fixat pentru fiecare membru vremea când va ave de a-și clădi casa de piatră, dar' așa că într'un an numai unul singur poate clădi. Dacă membrii acestei tovarășii se vor mai înmulți, atunci se vor pute clădi și câte 2 case pe an.

2. Pentru-ca casele să fie așezate după simetrie membrii au făcut pașii de lipsă, că încât va fi cu putință să se reguleze stradele comunei în linie dreaptă însă fără de a jigni interesele proprietarilor și fără de a păgubi pe cineva, ci numai pe basa bunei înțelegeri.

3. La clădirea caselor, membri tovarășiei s'au deobligat a vectura întreg materialul la proprietatea membrului la care îi vine rîndul de clădit casa, pentru acest ajutor însă celui-ce clădește casa nu este iertat să dea nici un fel de răsplată, nici în bani, nici în mâncare, nici în beutură, ca și cu aceasta să se încungiure spese zadarnice.

4. Fiecare membru e îndatorat de a contribui la fondul acestei tovarășii cu câte 20 fl. pe an, din care bani se va împrumuta în fiecare an acel membru la care îi vine rîndul de clădit case cu suma de care va ave trebuință; însă pe lungă mode ratele interese de numai 5 procente.

5. Tovarășii au luat și acea hotărîre, că încât va fi cu putință să primească la aceste lucrări numai măiestri de naționalitate română.

6. Tot cu această ocaziune membrii tovarășiei au hotărît de a planta pe strada principală de ambele părți arbori.

Șoimuș, la 7 Martie 1893.

I. Marian Baciu, econom.

a fi și dînsul ca unul dintre acei bărbați cumînți ori cumînțele femei ce-i vin înainte; ear' de nu e din popor, să prinză dragoste pentru poporul din care fac parte astfel de oameni ca cei-ce-i aflăm în „Gura-satului“.

*

Di Slavici între altele ne dă în novelele sale și o mulțime de învățături bune.

Așa spre pildă, novela sa „Popa Tanda“, ar trebui să o știm cu toții pe de rost! atâta e de plină cu povețe și pilde bune, și atât de mult se potrivește stările de lucru din Sărăceni, satul de care se vorbește într'insa, cu stările noastre de țerani, de dascăli și preoți.

Eată, pe scurt, ce ne spune di Slavici despre acest sat, într'un ton de tot hazliu și cu frumoase întorsături de vorbă:

„Cine e deprins cu răul, la mai bine nu se gîndește. Sărăcenilor le părea că de cât așa, mai bine nici că se putea să fie. Peștele în apă; paserea în aer; cărtița în pământ și Sărăcenii în sărăcie!“.

Și apoi:

„Popă? Să zice că nu e sat fără de popă. Pe semne, cine a făcut zicala aceasta, n'a știut de Sărăceni. Sărăcenii erau un sat fără de popă. Adecă — erau sat cu popă, — numai că popa lor era totdeauna popă fără de sat. Mai că n'a fost popă, care să fie stat mai mult ca trei zile în satul Sărăceni: într'una vine; într'una rămâne, și în a treia se duce. Câți popi vinoați toți au trecut prin Sărăceni, și care a stat mai multă vreme s'a curățit de păcate“...

Și așa mai departe.

Mai toți noi trăim într'un fel de Sărăceni; dar' bine ar fi când am ști-o și noi scoate la capătul, la care au scos-o Sărăcenii sub popia lui Popa-Tanda!

Întreagă novela e un lanț de aur întocmit din povețe înțelepte și pilde de îndelungă-răbdare!

Ungurii înșiși, care numai dragi nu ne au pe noi și literatura noastră, au tradus-o pe ungurește! Noi, cum zic, ar trebui să o știm cu toții de rost!

Ear' prin novela sa „Moara cu noroc“, di Slavici ni-a făcut cinste și înaintea lumii mari străine. Și anume în catalogul „Bibliotecii-Universale“, care adună din toate limbile ce e mai frumos, și publică în nemțește, vedem și pe domnul Slavici cu „Moara cu noroc“. Și cu multă părere de rău trebuie să o spunem, că e singurul nume românesc aflător în întreg catalogul.

*

E bine să ai un lucru frumos, dar' dacă el nu-ți aduce nici un folos, de ce treabă e? De aci vorba: să împreună frumosul cu folosul!

Potrivind vorba această la cărți, e a se înțelege așa, că o carte, dacă e să se socotească desvîrșit bună, pe lungă aceea, că să fie scrisă într'o formă frumoasă cât să simți o deosebită plăcere petrecându-ți vremea cu ea: să poți scoate dintr'insa și oare-care învățături; să afli și unele povețe bune; scurt să fie și de folos!

În cartea dlui Slavici aceste cerințe le aflăm desvîrșit împreunate. Dacă i-ai

SCRISORI.

De sub poalele Muntelui-Mare, la 7 Martie 1893.

Onor. dle Redactor!

Văzând că mult prețuita „*Foia Poporului*” publică cu plăcere ori-ce păreri își dau plugarii noștri români, eu încă ca plugar român, care, după-cum vezi, dle redactor, nici nu pot scrie cum se cade, fiindcă sunt un om bătrân, care, să mă credeți, port în cărcă 72 de ani, am învățat carte cu as, bute, și și cum știu scrie și ceti, cu literele vechilor Romani latini am învățat, numai prin multă dedare. N'am scris de când sunt nimica la nici o gazetă, dar' acum mă vîd îndemnat a vă scrie spre publicare următoarele rînduri, pe care vă rog a le publica în mult iubita noastră foaie.

Deși sunt un om bătrân, care de când sunt în această vale a plîngerii, multe am văzut, multe am auzit și multe am îndurat, mai cu seamă când lucram în brazda domnească, totuși n'am auzit în viața mea atâtea bazaconii ca în anul trecut, săvîrșite din partea Ungurilor față cu noi Români și cu deosebire față cu domni noștri români.

Crede-mă, domnule redactor, că osândirea la pedeapsă a domnului părinte Dr. Vasile Lucaciu a umplut de întristare inima fiecărui Român adevărat, nu însă și a acelor cu musca pe căciulă. Vestea despre pedeapsa nedreaptă a domnului Dr. Vasile Lucaciu a străbătut în toată coliba românească, și toți se întrebau ce a făcut oare acel preot mare de 'l-a băgat Ungurii în temniță? Și această întrebare rămănea ne deslegată, nouă sătenilor, care nu aveam cine să ne lumineze despre starea lucrului.

Eu locuiesc într-o comună sub poalele Muntelui-mare, în care nici preot n'avem, care să ne mai spună una-alta ce se petrece în această țeară, în care merg trebile numai după placul și voea unor soi de oameni. Oamenii știutori de carte în aceste părți sunt tot așa de deși ca și corbii albi în aceste părți.

Când am auzit că va ești în Sibiu o foaie anume pentru noi plugarii, m'am bucurat încâtva, cugetând că aceea ne va mai lumina încâtva și pe noi plugarii de pe la sate. Zic, m'am bucurat numai încâtva, pentru-că am cugetat că și acea foaie va fi scrisă numai pentru domni cei mari, dar' vîd că m'am înșelat în gândul meu, căci „*Foia Poporului*” e în adevăr numai pentru popor. Când din întâmplare 'mi-a

prins odată cartea în mână, el te leagă, că nu te mai poți desbăra de ea până 'i-ai cetit-o toată; par'că-ți grăește dintr'însa cutare țeran dulce la grăiu; ear' după-ce ai pus-o jos, și te mai gîndești odată la cele cetite, vezi că te-ai ales și cu o frumoasă sumă de învățături bune, cum anume ar trebui să fie omul și cum nu; ce e bine și ce nu e bine să faci. Și prinzi o mare dragoste pentru oamenii din popor, eu cinstitele lor moravuri!

Afară de aceea, cetind novele de felul celor ale dlui Slavici, și poesii bune ca bunăoară ale lui Coșbuc, gustul de cetit, 'ți-se alege, nobilitează, într'atâta, că novele și poesii de ale scriitorilor slabi, de care avem noi destui, ajung a nu te mai mulțumi deloc, întocmai cum pe un domn bine trăit, nu 'l-ar mai mulțumi hrana simplă a omului de rînd!

Și apoi dacă materialicește și așa sîntem noi osândiți să trăim destul de simplu, de ce să nu fim și noi măcar cu duhul mai domni, mai nobili, cu gust mai ales? Și cine nu ar dori să aibă gust mai de dai Doamne ca toată cecalaltă plebe de rînd.

picat în mână nrul de probă atât m'am îndrăgit în ea și am și prenumărat-o, dar' acum atât îmi place, încât m'am hotărât că până voi fi în viață să o am neîntrerupt, numai pagubă că nu ese de cel puțin două-ori pe săptămână, căci e o foaie care ne arată tot, ne spune tot, ne spune adecă pe cine să iubim și pe cine să urim, de cine să ascultăm și noi țărîimea. Din această frumoasă foaie am aflat și aceea ce n'am știut, adecă: pentru ce e osândit la pedeapsă de temniță bravul luptător și părinte sufletesc, pot zice al tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania, domnul Dr. Vasile Lucaciu. Dumnezeu să 'i lungească firul vieții, ca să poată eși sănătos din temnițele Seghedinului, spre ușurarea sorții bietului popor român. Dumnezeu cerului și al pămîntului să 'i facă ușoară această robie ce o îndură numai pentru noi Români.

Onorate dle Redactor! cu bucurie îți pot împărtăși, că de când am „*Foia Poporului*” nu e Duminecă, nu e sîbătoare, în care să nu fie coliba plină de săteni, care vin din depărtare de 3—4 oare ca să mă întrebe că ce e nou prin lume și țeară? Și că ce mai fac Ungurii cu domni de român. Mai în săptămîna trecută li-am povestit, cum au vrut advocații de ungar să țipe din advocatură pe patru advocați de român din Arad, pentru-că au fost în vara trecută la Viena, la Împăratul cu rugarea ca să căpătăm și noi drepturi deopotrivă cu Ungurii. Dar' nu 'i-au aflat vinovați, și așa au rămas nepedepsiți, adecă: au rămas ear' advocați ca mai înainte. Atunci au început a zice unii din sătenii noștri că trebuie să capete odată Ungurii mințe, și sau să se înțeleagă bine cu noi Români, sau să se ducă de unde au venit, în Sitia.

Eu însă nu pot încheia aceste rînduri de a nu-ți mulțumi, dle Redactor din inimă, pentru bunele învățături ce ni-le dai în mult prețuita D-Voastre foaie. Și vă zic: Dumnezeu milei și al îndurării să vă lungească firul vieții la mulți ani ca să puteți lumina pe bietul popor român.

Ioan Vesa l. Ioan.

CRONICĂ.

DI DR. IOAN RAȚIU, iubitul președinte al partidului național 'și-a deschis cancelaria advocațională în Sibiu (*Srada Măcelarilor nr. 5*). Avînd înderătul seu un trecut în care ca avocat a făcut atîta bine, și peste tot, încă-

Să cetim drept-aceea totdeauna cărți, bune, foi bune, și vom ajunge a-l avé.

O vorbă încă și am tăcut. Ați văzut, iubitorilor cetitori din popor, cât de bine vă cunoaște dl Slavici și ce frumoși vă arată lumii învățate care îi cetește novelele.

Dar' apoi să ne punem mîna pe inimă și să ne întrebăm: Dacă oameni învățați ca dînsul, se străduiesc a ne cunoaște, și ne arată lumii prin cărțile lor, cu toate frumoasele noastre datine, nu va fi cu cale ca să ne străduim a-i cunoaște și noi pe ei și a-i ajutama în vrednica lor lucrare? Ba da! De bunăseamă că da!

Ear' aceasta se poate așa, că noi să cumpărăm cărțile lor, să le cetim, și să scoatem învățăturile din ele. Și așa vom avé și noi folos, și ei folos. Mai ales însă o carte ca cea a dlui Slavici, e păcat că lipsește de pe masa vre-unui Român!

Dar' de vreme-ce dl Slavici tocmai acum își tipărește de nou novelele sale, vă vom spune la timpul seu, când vor fi gata, unde și cu ce preț se pot afla de vînzare.

Prier.

runțit în fapte bune pentru națiune, nu ne îndoim că toți Români de inimă se vor bucura de această știre și se vor simți fericiți putînd — în cauze advocaționale — să aibă apărarea veneratului și mult vrednicului avocat.

Proces de presă. Vineri, la 5/17 Martie se va pertracta înaintea curții cu jurați procesul de presă intentat ziarului „**Tribuna**”. Chemați sînt la lege dnii *Andrei Balteș*, responsabil pentru redacțiune și dl *Ioan Popa Necșa*, responsabil pentru editură. Acusații vor fi apărați de dl *Ioan Russu Șirianul*, redactor al „**Foii Poporului**”.

Alt proces. Joi, la 4/16 Martie se va pertracta la tribunalul din Turda procesul dlui *Vasilie Suciu*, preot în Căpușul-de-pe Cîmpie, acusat că a răsvrătit poporul în contra stăpîuirii.

Román Miron și adunările populare române. Cetim în „**Tribuna**”: „Metropolitul Miron a dat atâtea dovezi despre slugărnicia sa față cu guvernul unguresc, încât Români s'au împăcat cu desăvîrșire cu idea de a vedé pe acest prelat totdeauna în tabăra acelor, care lucră în contra intereselor românești. Pe nimeni nu-l va prinde deci mirarea, când și de astă-dată în fața protestului poporului român contra proiectelor religioase ale guvernului unguresc găsim pe *Román Miron pe partea dușmanilor noștri*. Biuroul de corespondență oficios află de bine a constata a nune în ziarele străine că organul din Sibiu al părintelui Miron nici n'a luat notiță de adunarea română ținută aici la 3 Martie n. Ear' „**Unirea**” din Blaj, nrul. dela 11 Martie, scrie: „*Telegraful Român*” (foaia metropolitului Miron) din Sibiu, organul archidiecesei românești neunite, în nrul. seu 20 din 7 Martie, într'un prim-articol *desmîntă preoșimea dela participarea la adunările de protest împotriva proiectelor de lege bisericești politice ale guvernului Wekerle*”.

Eată un metropolit, care nu-i vrednic de numele de Român, ci de scîrbă și blăstêm.

Un protopop nevrednic. „*Tribuna*” primește din Avrig un raport în care 'i-se scrie că protopopul de acolo, dl *Cîndea*, un om care 'și-a început slujba sa prin săvîrșirea de lucrări de servitor în curtea metropolitană, a desmîntat pe poporul de a veni la adunarea poporală de Vineri, ear' pe învățători

Măi badiță.

Măi, badiță, badișor,
Nu-'mi trimite-atâta dor
Și pe lună și pe nor
Și pe gura tuturor.

Trimite-'mi mai puținel,
Vino tu, bade, cu el,
Vino, bade, când gîndesc,
N'astepta să te doresc.

Că sînt fată tinerea
Și doru-i sarcină grea,
Și-am inimă simțitoare
Mă veștejesc ca și-o floare.

Floricea de pe coastă
Cum nu-i mîntea fetei proastă,
Că vine unul și-o cere
Că iute zice că mere,
Nu vede sară-'i ochii
Că n'are cu ce trăi.

Supural-de-sus, la 22 Februarie 1893.

Anna Cioara.

i-a oprit de-apreptul. Cetățenii din Avrig, care cu toate infircoșerile totuși au plecat la Sibiu în număr de vre-o 30 au fost însoțiți în tot drumul lor de — gendarmerie, care a fost pusă în picioare de chiar protopopul Cădea să nu lase pe oameni a veni la Sibiu. Și asemeni păturoși mai au obrazul să îmbrace revereandă, ba din mila tot atât de vrednicului Miron poartă chiar brâu roșu. Rușine să-i fie.

Necrolog. „Tribunei”, i-se scrie din părțile Aradului: *Ioan Popescu*, notar comunal în *Nadab* (comitatul Arad) după un morb greu și îndelungat a încetat din viață în 2 Martie st. n. în etate de 56 de ani. În mormântarea s'a făcut în 4 Martie n. în comuna Nadab cu o rară pompă funebră, la care a luat parte nu numai întreaga comună, ci și o mare mulțime de oameni inteligenți și popor din comunele vecine, precum și organele administrative și judecătorești din Chișineu. Serviciul divin l-a oficiat profesorul *V. Mangra*, amicul defunctului, cu 12 preoți și corul seminaristilor din Arad. La sfârșitul serviciului divin părintele Mangra în cuvinte emoționate a desfășurat trăsăturile principale ale vieții și activității răposatului, meritele lui pe terenul vieții publice, ca funcționar și ca Român. Ioan Popescu era pleiada notarilor români pe care fericitul de pie memorie comite suprem al Aradului George Popa îi pusese sentinela poporului român în comitatul Aradului. Ca notar, în comuna Apateu dela 1866 până la 1871 și dela 1871 până la 1893 în Nadab, Ioan Popescu n'a încetat a servi cu toată căldura inimii sale cauza poporului, cauza națională. Fără-ca curentul șovinistic să-l fi putut birui și desarma, el a rămas totdeauna funcționar conștiințos și punctual, un zelos și infatigabil luptător național, care cu Alexiu Popovici, Nicolau Filimon, Mircea V. Stănescu, Iosif Popovici etc., formau falanga românismului în comitatul Arad. Fie ca stima și iubirea generală de care s'a bucurat răposatul în viață, să servească de mângâiere în tristatei sale familii! Fie-i țărna ușoară și memoria eternă!

Frica Ungurilor. „Egyetértés” și „Magyar Hirlap” dela 12 Martie strigă în contra — copiilor slovaci din Modra și Pezinok, care — se nu rîdeți, iubii cetitori — fac politică națională!... „Și anume, scrie „Magyar Hirlap”, micii agitatori cu ocazia nunților întonează cântece

Șodeniile despre Țigani.

(Comunicat de Ioan Zidu, econom în Orlat.)

Un țigan a fost cătană vreme îndelungată cum era obiceiul în vremile de demult, încât nu venia acasă, numai după câte 8—10 ani.

La sosire în satul lui se lăuda cătră Românii cu care se întâlnea că el știe acum așa de bine nemțește încât poate vorbi și cu împăratul.

Un Român mai drăcos l-a întrebat, că dacă știe el așa de bine nemțește, cum îi dice la „glugă”. Țiganul a zis că lucrul așa încornurat n'a învățat. După aceea l-a întrebat, cum chiamă „acul” nemțește. El a răspuns eară, că lucrul așa pîșigăiat încă n'a învățat. În urmă l-a întrebat, că cum îi zice la „minciună” nemțește: și el a zis că aceea îi umblă tot vae prin gură și nu-i vine aminte cum îi zice.

trădătoare de patrie, antimaghiare, cu vocea lor subțire, dar' cu însuflețirea caldă a vârstei de 10 ani”. Tot numitul ziar spune că inspectorul școlar Roth József (care numai Maghiar nu va fi) a pus mâna pe un „caiet periculos” plin cu asemenea cântece, din care a trimis și ministrului ca să vadă ce primejduită e „idea de stat” între Slovaci. Eată-i pe Unguri, înspăimântați până și de copiii nevîrstnici. Au ajuns de ris.

Doi oameni morți pentru un căne.

Dacă cănele e prietenul omului, apoi de sigur că și omul e prietenul cănelui. Dovadă următoarea întâmplare: O femeie cu numele Dutech din Paris, a fost găsită, într'una din zilele trecute, spânzurată în odaia sa. Comisarul de poliție făcând cercetări a aflat pe o masă o scrisoare adresată lui. Conținutul scrisorii era următorul: „Domnule, când vei ceti rîndurile acestea eu voi fi moartă. Mă sinucid, fiind prea desperată din cauza morții bărbatului meu. Bărbatul meu a murit din cauza ordonanței dlor Lozé în contra cănilor. „Vedeva Dutech, bijutieră, strada Chapel nr. 48”. Într'adevăr, că bărbatul ei are un căne foarte frumos, pe care îl iubia foarte mult. Dl Lozé însă dăduse o poruncă ca toți căniile aflați pe străzi să fie băgați în ducele ambulante și apoi dați pe mâna hengerilor. Un agent de poliție văzînd pe stradă cănele lui Dutech a făcut cu el ceea-ce i-se poruncia dela poliție Bietul bijutier s'a îmbolnăvit de năcaz că a pierdut cănele iubit și de desnădejde a murit peste 4 zile. Femeia s'a spânzurat. Eată dar' doi oameni morți pentru un căne! La noi oare s'ar întâmpla tot așa? Mi-se pare, că ar fi din contră. Adece ar muri tocmai din pricina cănilor lăsați liberi pe stradă și care adese-ori turbează și mușcă trecătorii.

Bărbatul, femeia, soacra, și un șoarece. Tîndală prinsese deunăzi un șoarece și încă într'o cursă mititică și foarte frumoasă îndată-ce vede șoarecele, tîndală chiamă pe nevastă-sa și pe soacră-sa și toți trei se chibzuesc cum ar pute să-l omoare mai repede. Șoarecele stătea tremurînd în cursă și cu ochii lui mici, rotunzi și scilipitori ca diamantele se uita la cei trei ucigași și dînd din coada lui lîngă și subțire își face planul cum să scape de încercătură. De bună-seamă, că el și-o fi zis în gîndul lui șorecesc: „Mi-o venit, mi-se pare și mie rîndul să dau ortul popii. Dar' dacă n'oi isbuti să păcălesc pe tîndală și pe femeile acestea, atunci... vai de mine și de toată nația șorecească”. Șoarecele își făcîu trei cruci, scîlpă odată în sin și se puse în „gardă”. Cei 3 ucigași se pregătiră de luptă. Soacra luă cușca, femeia o mătura mare și murdară ear' tîndală o doniță cu apă. Soacra se apropie cu cursa deasupra doniței, desfăcî ușița, ca să sară șoarecele în apă și să se înece. Șoarecele însă în loc să sară în apă, făcî repede o săritură îndreptată drept pe pieptul lui tîndală. Femeia atunci ca să-l omoare trase odată cu mătura, dar' în loc să lovească șoarecele lovi peste față pe Tîndală umplîndu-l de noroiu. Șoarecele mai făcî o săritură și... hop!... pe pieptul soacrei. Tîndală, zăpăcit lua donița cu apă și o turnă în capul soacrei, crezînd că astfel va omorî șoarecele. Acesta însă sărise demult jos și se ascunsese într'o gaură. Cei trei ucigași făcuseră în timpul acesta o mare gălăgie. Tîndală din cauza loviturii de mături, soacra din cauza dușului de apă, ear' nevasta de frica șoarecelui. Vecinii se adunară în curtea lor și cu toții s'au pus pe ris.

Un metropolit sub acuză. După o știre din Sofia a lui „Pol. Corr.” unsprezece primari comunali din diecesa Tîrnova s'au adresat zilele acestea telegrafic guvernului cerînd ca metropolitul de până acum al acelei diecese, Clement să fie dat în judecată și să se fixeze o nouă alegere de episcop. O asemenea rugare a fost adresată și exarchului. Aceleiași foi i-se anunță mai departe că curtea de cassatie de acolo s'a ocupat zilele acestea cu afacerea metropolitului Clement. Curtea a hotărît că metropolitul poate fi tras înaintea tribunalelor țerii fără a mai fi de lipsă o înscuviințare specială pentru aceasta din partea autorităților bisericești supreme sau a ministerului de culte.

Casa de păstrare din Seliște, în adunarea sa generală ținută la 5 Martie a. c. a decis să reducă etaloul intereselor la împrumuturi hipotecare la 7% ear' la depuneri la 4½ procente.

Instrucțiune de altoire.

În scopul promovării culturii pomilor și îndeosebi în al răspîndirii cunoștințelor elementare despre altoire, sub conducerea unui delegat al comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului” se va da la 31 Martie (12 Aprilie) a. c. în comuna Reșinari, în localul economiei de instrucțiune, de sub conducerea dlui S. P. Barcianu, instrucțiune detaliată în altoire.

La această instrucțiune pot participa atât locuitorii din localitate, cât și din alte comune.

Instrucțiunea va ține o singură zi și se vor altoi de astă-dată numai meri pătuli.

Doritorii de a participa la această instrucțiune să se însinue spre acest scop cu o săptămână înainte adecă până la 24 Martie (5 Aprilie) a. c. la domnul S. P. Barcianu, director al economiei de instrucțiune, în Reșinari.

Sibiu, 28 Februarie n. 1893.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”:

Eugen Brote,
președinte.

Victor Tordășianu,
secretar.

Loc deschis.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Cu prilegiul producțiunii școlare din Seliște, ținută la 6/18 Ianuarie a. c. din taxa înțrării și daruri s'a adunat

suma totală	150 fl. 17 cr.
din care substrăgîndu-se spese de	23 „ 78 „
remîne venit curat	126 fl. 39 cr.

Avînd în vedere și de astă-dată spriginul atât de frumos din partea on. public — ne ținem de cea mai plăcută datorință a-i aduce și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumiri; în fine primească sincerile noastre mulțumiri st. d-șoară Cornelia Stoica din Seliște și dl I. Răchițan, învățător în Galeș pentru binevoitorul concurs ce ni-l-au oferit cu această ocaziune.

Seliște, 13 Februarie 1893.

Corpul învățătoresc.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Călinarul economic.

Martie (Mărțișor).

Acasă și în grădină. Pregătește și, cerând trebuința, direge carul, plugul, grapa, hârlețele (arșeele) și celelalte unelte, acum în ajunul, ear' nu în toial lucrului de mai târziu. Premenește aerul în pivniță și grajduri prin deschiderea ușilor și ferestrelor pe timp uscat și călduros. Curăță cojnițele, ține urdinișurile încâtva deschise și înzestreaază cu hrană stupii sêrăcăcioși.

Stringe și aruncă în foc rămășițele cui-burilor de omide (vezi de altcum „Foia Poporului“ Nr. 6). Retează altoii de un an cam pe jumătate, deasemenea retează binișor vîrfurile altoilor mai bătrâni. Curăță pomii de crengi uscate și bolnave, rărește crengile și ramurile îndesuite, înlătură scoarța moartă și odraslele aflătoare dealungul trunchiului sau în jurul trupinei. Nu întrebuița la retezat și la curățit de crengi și scoarța decât unelte cât mai agerite: cosorul de grădină și fereștreul (firezul), nici când sêcurea sau toporul. Netezește ranele cu cosorul și apoi pe cele mici le unge cu rășină de altoit, ear' pe cele mari cu păcură amestecată cu lut. Strămută altoii mai mari airea, în gropi cât se poate mai largi.

Ca ce pământul s'a svântat, îngrașe grădina cu mult gunoiu putred și întoarce pământul cât mai afund. Seamănă morcovi (morogi, murcoi, mure), pētrînjei, spinac (spănac), mazere oloagă, lăptucă (sălată, șelată) și ceapă. Sădește căteii de usturoiu (aiu) și ceapa mē-runtă și de prăsilă.

În viie și la câmp. Desgroapă și orēnduește vițele de viie curēnd după-ce timpul s'a imblānzit. Înlocuește vițele perite și fă prāsila în grădină, din sade. Astfel vom numi bucățile de viță pregătite din mlădițele (curpenii, coardele, lăstarele) de un an. Seamănă ovēsul cât mai în grabă, apoi grāul și sêcara de primăvară. Despre cum ar trebui să fie sē-mințele de prāsila vezi „Foia Poporului“ Nr. 3.

Grapă fēnațele (livezile, riturile) bărbătește și risipe mușinoale toate-toate, stîrpește răchitele și mărăcinii, curăță petrile, hârbele ș. c. l. și greblează pāișul ce ar fi rămas din gunoiu. Pe unde pajiștea erboasă s'ar fi pleșugit, seamănă floare bună de fēn, trifoiu sau ierburi. Cumpērați în tovrășie o mașină de sēmēnat, prin care se cruță sēmēnța pe jumătate, cum și o grapă de fēnaț, care scormonește pământul dintre ierburi și smulge mușchiul de minune.

Reuniunea agricolă română din Sibiiu.

I.

Românii din această țeară au propășit și propășesc destul de repede pe toate căile, mai ales de un veac de om încoace. Deși apăsați din seamă afară și trăind mai înainte sute de ani sub jugul crunt al iobăgiei, cât ce dat li-a fost sê rēsufle, ei s'au apucat bărbătește de lucru și în ciuda tuturor prigonișilor ce și azi îndură, ei au mers și merg înainte, mereu înainte. Ca dovezi pipăite amintim în

treacēt școalele poporale în număr de mii și multele școale de alt soi, numeroasele institute de bani, societățile și tovrășiiile atât de osebite. Deasemenea în treacēt fie amintiți numeroșii preoți și învățatori români bine pregătiți, diregători, advocați, oficeri, meseriași, neguțatori și așa m. d. Îndeosebi pe seama școalelor și bisericilor Români au jertfit și jertfesc din greu, înființând clădiri adese mărețe și înzestrându-le cu cele de lipsă. Chiar și pe seama meseriașilor s'au înciripat la noi reuniuni și se dau ajutoare bănești an de an.

Vorbă scurtă, cărturarii și fruntașii neamului nostru s'au gândit la toate și au pus temelie propășirii în toate.

Dar' lucru de necrezut: economia, acest izvor de traiu aproape singur la noi, a rămas nebagată în seamă. Sē nu fim totuși nedrepti; căci ceva-ceva s'a făcut și în ale economiei, anume gazetele noastre au tipărit când și când povețe economice. Am vēzut tipāindu-se călindare economice și chiar cărți și cărticele asupra comasării, stupăritului, pomilor ș. c. l. Dar' ce folos? Căci puțini, foarte puțini dintre economii sătești au ajuns sē cetească asemenea povețe reslețe și cărți nu tocmai ieftine și adese scrise nu înadins pentru săteni.

O seamă din cărturarii nostri fruntași au simțit trebuința de a sări în ajutorul economiei noastre atât de înapoiate și, sînt acum vre-o 10 ani, s'au întrunit la Sibiiu și s'au sfătuit împreună, cum și ce ar fi de făcut. Vorba era de înființarea unei Reuniuni (tovrășii) economice, cuprinzēnd toate comitatele și satele locuite de Români. Am merge prea departe voinde sē arētăm, câte opintiri s'au făcut în scopul punerii la cale a Reuniunii amintite. Destul că „părinteasca“ (!) stăpānire ungurească s'a milostivit — ca de obicei — a nu încuviința statutele (un fel de regule) Reuniunii menite pentru toți Români sub cuvēnt, că teacă, că pungă.... Adevērul este, că Ungurii se pun luntrepunte în preajma luminării neamului românesc. Căci ce alta însemnează a nu îngādūi sē facem reuniuni pe banii nostri?! Da, neîncuviințarea Reuniunii desamintite a fost și va rămānē o vecinică pată în cărca oblāduirii ungurești!

Norocul, că unii din cărturarii nostri nu s'au dat înapoi cu una cu două. Știind de mai înainte, că stăpānirea nu va încuviința pe seama Romānilor decât cel mult reuniuni economice, a căror lucrare sē fie mărginită la câte un singur comitat, acești cărturari și-au zis și cu drept cuvēnt: „Mai bine ceva decât nimica“. Au stărut deci cu întetire și după un nou șir de opintiri au înființat „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului“.

Deși nevoită a-și țermuri lucrarea la un singur comitat, această tinēră Reu-

niune a isbutit, putem zice, îndeplin. Înfrurirea ei binefăcătoare și rodnică a mers și hotărît că și în viitor va merge crescēnd. Ca dovezi neîndoioase pot sluji spusele ce urmează.

Reuniunea agricolă română, de care vorbim, s'a înființat în 28 Februarie 1888, așadar' înainte de asta cu numai 5 ani.

Darea de seamă (raportul) pe anul 1892 nefind încă isprăvită, m'am hotărît sē ating în puține cuvinte mersul și lucrările sēvrșite în cei dintāiu patru ani.

În acești patru ani, comitetul Reuniunii a ținut 31 ședințe, în care s'au luat felurite hotăriri în număr de peste 400, în folosul și spre binele Reuniunii și membrilor sei. Multe din aceste hotăriri sînt de o mare și dānuitoare însemnătate economică. În treacēt fie zis, din capul locului comitetul s'a îndatinat a purcede în lucrările sale astfel: „Vorbă puțină, ispravă multă“, una tocmai fiindcă are de a face cu economia, alta fiindcă și așa avem destule întruniri, lumești și bisericești, în care se purcede de-a întoarșele.

Am prea lungi vorba, de cumva ne-am apuca sē înșirăm chiar și foarte pe scurt una câte una lucrările sēvrșite prin comitetul Reuniunii. Trecēnd dar' sub tăcere isprăvile oare-cum de a doua mână, vom scoate la iveala cuvenită sîmburele lucrului, cu începere din nr. viitor.

D. Comșa.

Săditul pomilor.

Un lucru de mare însemnătate în ale cultivării pomilor este săditul, adecă punerea lor la loc statornic. În adevēr, dela modul așezării în pământ atîrnă în mare parte prinderea, creșterea, ear' mai târziu rodirea pomilor. Nu va fi deci de prisos a da economilor în această privință câteva sfaturi, deoparte fiindcă până acum n'au prea avut de unde învăța, ear' de altă parte fiindcă ceea-ce au vēzut și învățat dela moși-strāmoși, nu se potrivește cu înaintarea lumii de azi, care pretinde sē lucrăm bine, cruțānd din timp, căci „timpul e ban“, zic Englezii, cei mai silitori oameni.

Până a nu ne apuca de mutarea pomilor, trebuie sē căutăm, câți pomi avem de mutat, ca tot pentru atāția sē ne facem gropile de lipsă și încă de cu toamnă; ear' dacă îngādue timpul și peste iarnă, când economii nu sînt ocupați cu alte lucruri. Gropile se sapă astfel, ca pământul cel mai deasupra, cât umblă plugul, îl punem deoparte a gropii, ear' subsolul, adecă pământul de sub brazdă, de altă parte. Lārgimea (lățimea) gropii trebuie sē fie cel puțin de 80 cm., ear' afunzimea de 1 metru. În pământul astfel scormonit rădēcinile pot intra fără greutate și pomișorul poāte face cât de multe mustețe, adecă rădēcini subțirele. Economii nostri, cei mai mulți, fac gropile numai atāta, cât se încapă rădēcinile pomișorului, pe

care de multe-ori — fiind groapa prea strîmtă — le apasă și cu piciorul, prin ce de multe-ori se vatăm rădăcinile, împedecând astfel prinderea pomișorului, o pagubă destul de însemnată. Căci până să crească alt pomișor, ne trebuie timp îndelungat.

Finind cu săparea gropilor, dacă timpul e potrivit, începem cu săditul. Dacă nu e potrivit, așteptăm până va sosi, adică primăvara, începînd din Martie, ear' toamna îndată-ce încep frunzele a cădă.

Sosind timpul săditului, în fiecare groapă întărim bine câte un par, de care vom ave să legăm pomișorul, ca astfel vîntul și vijeliile să nu-l clătine și să-i rupă rădăcinile. După aceea umplem groapa cu pămîntul scos deasupra, lăsînd-o numai atîta goală, cât să încapă rădăcinile pomișorului. Lîngă par punem apoi pomișorul, îngrijind ca rădăcinile lui să se resfire în toate laturile și cu capetele în jos, pe care punem pămîntul cel rămas. Dacă avem la îndemîna pămînt mai bun ca cel scos din groapă, bună-oară pămînt gras de grădină, atunci punem de acesta.

La îngroparea rădăcinilor vom pune cu mîna pămînt cât de sfîrmicios (pufăios), ca să se străcure printre toate rădăcinuțele și să nu rămîna goluri deloc. Punînd apoi tot mai mult pămînt, până se umple groapa, pomișorul trebuie clătinat și tras încetinel în sus, bîgînd de seamă, ca să nu fie mai afund în pămînt decum fusese până aci. Căci așezat fiind mai afund, va rodi rar sau nici-decum. Mai bine cu ceva mai sus. După acestea legăm pomișorul de par, așa însă ca să se poată așeza și el precum se așează pămîntul din groapă. Aceasta e o datină veche la săditul pomilor, dar' omul tot învață și iscodește câte ceva nou. Economii nostri, la săditul pomilor, de apă nici că au grije. Aceasta o lasă în voea lui Dumnezeu. Ori-ce plantă, așa și pomul, are mai mare lipsă de umezeală, mai ales la început. Să dăm dară pomișorilor apă multă și să nu-i mutăm fără apă, dacă voim ca să se prindă sigur. Mai luînd în considerare și aceasta, pe lîngă cele spuse, avem a vîrsa în fiecare groapă atîta apă, după-ce până la jumătate o am umplut cu pămînt, încât acesta să devină ca imala (tina) și în aceasta așezăm apoi pomișorul, umplîndu-o mai departe cu pămînt.*)

După-ce am umplut groapa, pămîntul se calcă încetișor și se vîră printre rădăcini, cât de bine. Jur împrejurul pomișorului sădit punem paie sau gunoii mîerunt, tărițe de lemn sau altceva, care să împedecă aburirea apei și să țină cât de multă umezeală. Aceasta ar fi bine când s'ar face și la pomii cei mari, dacă săpăm pămîntul în jurul lor.

*) Negreșit mai bine este să urmeze udatul după ce s'a așezat pămîntul îndeplin.

Udatul nu trebuie să uităm a-l face nici peste vară, când timpul e secetos.

Afară de cele spuse mai sînt de luat în seamă rotunzirea, adică retezarea rădăcinilor și a ramurilor.

Înainte de a așeza pomișorul în groapă, rădăcinile, mai ales cele groase, le rotunzim și purtăm grije, ca tăieturile să ajungă pe pămînt. Tăieturile se ung mai întăiu cu balebă mestecată cu lut.

Rotunzirea rădăcinilor se face în ajunul săditului, nu mai curînd, ear' a ramurilor se face primăvara deodată cu mutarea, nu de cu toamnă, căci gerul de peste iarnă li-ar pute strica. Primăvara însă nesmintit să le rotunzim, căci vor crește cu mult mai tare și ajută mult odrăslirii.

Observînd că cutare pomișor nici pe lîngă această lucrare a noastră nu voește nici-decum să odrăsească, nu trebuie să-l lăsăm să piară, ci din nou îi venim în ajutor. Acest ajutor 'i-l dăm în următorul mod: Scoatem pomișorul din pămînt și timp de o noapte îl punem în apă nu prea rece, dar' nici caldă. După aceea rotunzindu-i din nou rădăcinile, îl ținem în o cirueală, care în lipsă de apă o putem folosi și la săditul pomilor, făcută astfel: Luăm camforă și o topim în spirt până se înmoaie, când apoi o amestecăm cu lut și balebă curată de vită, mai turnînd pe ea apă o zolim până se face o imală subțire.

Făcînd acestea, nici-odată nu vom ave pricină a ne plînge, că am lucrat fără folos. Căci toți pomii se vor prinde bine și vor crește frumos.

George Bogdan.

Prăsirea de sîmîntă bună.

În „Foia Poporului“, nr. 3 am fost vorbit despre însușirile ce ar trebui să întrunească sîmînta de prăsilă. Să-mi fie îngăduit a răspunde acum la întrebarea: cum ar trebui să purcedem voind a prăsi sîmîntă, care să întrunească a avea însușirile amintite.

Vom începe cu așa numitele spicoase, de care se țin grăul, sîcara, orzul, alacul; ovîsul poate fi socotit ca făcînd și el parte din spicoase.

Prin numeroase cercetări s'a dovedit că grăunțele unui spic nu sînt deopotrivă dezvoltate. Dacă lovim un spic cu mîna sau altceva, ușor ne încredințăm, că se scutură mai întăiu grăunțele aflătoare pe la mijlocul spicului ca fiind mai grele. Și în adevăr, grăunțele dela mijlocul spicului sînt îndoite mai grele decît grăunțele aflătoare la vîrf sau la partea din jos a spicului. Tocmai fiind-că sînt mai grele, adică mai bogate în făină, grăunțele de pe mijlocul spicului se scutură mai cu înlesnire. De este dar' să dobîndim o bună și grea sîmîntă de prăsilă, n'avem decît să scuturăm bărbătește snopii cei mai frumoși, d. p. cu privilegiul descărcatului în șură. Prin

trieratul (îmblătitul) încetișor cu mlăcii (îmblăcii) deasemenea dobîndim grăunțe mari și grele. O sîmîntă încă și mai bună putem dobîndi așa, că alegem de prăsilă câte o holdă cât mai frumoasă. Aceste holde se plivesc în două-trei rînduri, lăsînd să crească numai spicele unul ca unul și de același soi. Snopii se păstrează deschilinit până-ce s'au uscat îndeplin, apoi se bat încetișor cu mlăcii. Din grăunțele vînturate alegem fruntea.

Pe alocurea se ajută economii așa că aleg unul câte unul spicele cele mai frumoase.

Mai pe sus de toate este și rămîne purcederea ce urmează.

În lipsa unei grădini potrivite, alegem drept loc de prăsilă un pămînt mînos, fraged, în fața soarelui și la îndemîna. Acest pămînt se ară în 3—4 rînduri, se curăță de burueni și, cerînd trebuința, se îngrașe cu gunoii putred. Pe scurt, se pregătește cu o deosebită îngrijire, apoi se împarte prin brezde (brazde) în 3—4 părți și se seamănă cu tot atâtea feluri de grăunțe alese, d. p. cu grău, sîcără și ovîs. Grăunțele ar trebui îngropate la o depărtare îndoite mai mare ca de obicei. Holdele de prăsilă ce astfel dobîndim ar trebui ținute în deplină curățanie, smulgînd toate buruienile cum și spicele de alt soi, se înțelege, până ce holda este încă mică. Secerișul se face la timpul seu și cu luare aminte, nu cumva să se scuture tocmai fruntea grăunțelor. Snopii se pun la uscat și se treeră încetișor cu mlăcii. Cu privilegiul vînturatului alegem de prăsilă fruntea.

Repețind această prăsire cu totul osebită, fie și la trei ani odată, cu vreme dobîndim grăunțe în adevăr minunate.

Pe seama cucuruzului (porumbului) de prăsilă se va alege un pămînt fraged, cald și gras. De se potrivește grădina, cu atît mai bine. Pămîntul se ară toamna cât mai adînc și se îngrașe cu gunoii din greu. Primăvara se ară din nou sau se sapă cu hârlețul (arșul, hârșul). La sîmînat ne slujim de grăunțe cât mai grele, mari și luate din tului aleși cu toată îngrijirea. Săpatul se va repeți în 3 rînduri cel puțin. Într'aceea plantele se răresc mult mai tare ca de obicei; totodată se îndepărtează puii odrăslîți și chiar tuluii mai slăbuți, afară de cei mai frumoși, în număr de doi cel mult. Ruperea foilor sau a vîrfurilor este oprită. Culesul urmează după-ce cucuruzul s'a copt cu deservire. De prăsilă alegem tuluii îndeplin dezvoltati; boanele (boabele) aflătoare la vîrf și coada tuluiilor, ca fiind mai slăbuțe, nu se folosesc de prăsilă.

Nu-i vorba, este anevoios acest fel de prăsilă. Dar' să nu uităm: numai a s t f e l putem dobîndi o sîmîntă a avea foarte bună. Și încă ceva: o bucată mică de loc ajunge pentru a dobîndi sîmîntă de prăsilă și așa puținică.

Foloasele și prăsirea trifoiului.

Nu departe este timpul, de când economii nostri s'au apucat și ei să prăsească trifoiu. Cercările făcute pe alocurea au isbutit, adese peste așteptare. Urmarea este, că prăsirea acestui nutreț minunat s'a răspândit și la noi, și merge sporind. Este deci întemeiată nădejdea, că scurtele lămuriri ce urmează vor fi binevenite.

Între multele plante de nutreț negreșit că trifoiului 'i-se cuvine locul de frunte. Trifoiul și îndeosebi trifoiul roșu, ca având numeroase frunze, umbrește pământul și ține astfel reveneală. Din pricina lungilor sale rădăcini, care răsbat în adâncime, de unde și agonisesc hrana trebuitoare, aproape toată, materiile cuprinse în pătura mai deasupra a pământului rămân în mare parte neatinse. Eată pentru ce d. p. grâul atât de lacom isbutește foarte bine, cultivat fiind în urma trifoiului. S'ar pute chiar zice că, în deosebire de bucate, el îngrașe pământul. Trifoiul dă nutreț neasemănat mai prețios și mai mult decât ierburile. El se face mai ales prăsit fiind într'un pământ mănos, fraged și pregătit întocmai ca pe seama grâului tomnatic. În ținuturi aspre el degeră ușor, ear' în locuri secetoase pier.

Deosebim trei neamuri de trifoiu: roșu, alb și corcit. Ântâietate se cuvine negreșit trifoiului roșu. Celelalte două neamuri sânt mult mai mici și se cultivă astfel abia ici-colea, la moșile mari. Când dar' vorbim de trifoiu înțelegem pe cel roșu.

Pe seama trifoiului se potrivește cu deosebire pământul, în care au stat cucuruz sau alte plante de sapă. Miriștea și peste tot locurile îmburuienite nu-'i priesc. Pământul va trebui arat în 2—3 rânduri, una ca să se scormonească deajuns, alta și mai ales pentru de a strîrpi buruienile cu devăvîrșire. Decât trifoiu îmbrâncit de buruieni netrebnice, mai bine altceva. Trifoiul se seamănă primăvara, arare-ori de cu toamnă, fiindcă în iernile grele se prăpădește ușor. Până a nu fi apucat putere, trifoiul e gingaș și pătimeste de răceală și vânturi. Această împregiurare a îndemnat pe economi să-l samene mai numai cu ovėsul, grâul sau orzul împreună. Mai întâiu se seamănă și se grapă semințele amintite, apoi se aruncă pe deasupra sēmēnța atât de mēruntă a trifoiului în amestec cu nēsip sau țerfnă uscată. Tocmai fiind așa de mēruntă, sēmēnța trifoiului se va acoperi cu o pătură foarte subțire de pământ; altcum se înădușește și pier. Neapērat este deci să luăm în ajutor o grapă ușoară de nuiele de mesteacăn. Decât grapa cu cuie mai bine este să lăsăm sēmēnța trifoiului neacoperită. Mulți economi au purces astfel și au isbutit mult mai bine decât aceia care au îngropat trifoiul prin grapa obișnuită. Mulți alții au nărav de împărăștie sēmēnța trifoiului primăvara în holda sēmēnată de cu toamnă. La 1 jugēr (= 1600 stângini pătrați) sânt de ajuns

12—14 chilograme sēmēnța de trifoiu. Sēmēnța bună se poate cumpără prin mijlocirea „Reuniunii agricole române“ din Sibiu.

Asupra îngrijirilor mai departe cum și asupra întrebunțării trifoiului vom vorbi altă-dată.

Scoaterea umezelei din ziduri.

Umezeala ce nu arare-ori se ridică prin ziduri în sus, după-cum obștește se știe, cășunează clădirilor mare stricăciune. Pe lângă că despoaie tenciueala, umezeala ce s'ar fi încuibat în părășii locuințelor mai are și scăderea de a fi vătămătoare sănătății. Pentru de a scăpa de belea, vedem pe oameni slujindu-se de mijloace fel și fel. Îndatinat sânt mai ales: cimentul și păcura, înlocuirea cărămidilor jilăvite prin altele noue, scurgerea apei prin șanțuri adânci, scocuri de lut ș. c. l. Neasemănat mai ieftin și nimerit mijloc este — vița sēlbatică (curpenul). Din pricina odraslelor atât de frunzoase și îmbelșugate, rădăcinile acestei vițe absorb umezeala din seamă afară multă. Sădite fiind lângă cutare zid jilav, ele mijlocesc svēntarea părășilor de minune.

O pildă ca o sută. S'a fost clădit aici o casă înaltă și frumoasă. Cum s'a întemplat cum nu, destul că una din temelii (fundament) s'a nimerit să fie clădită tocmai pe locul, unde mai nainte era fântâna. Umezeala din fântâna astupată în curēnd se ridicase prin zid până aproape de cooperiș. Dar' lucru de necrezut: câteva vițe sădite aproape de zidul cu pricina au fost deajuns pentru a înghiți umezeala cu desvîrșire. În adevēr zidul odinioară atât de jilav, astăzi este îndeplin uscat. Am pute spori pildele, dar' ne grăbim dând sfatul: acei care au cuvēt a se plānge de ziduri jilăvite n'au decât să porceadă întocmai și se vor încredința, că adevēr am grăit.

Rēmāne să adaugem, că vițele sēlbatică sânt foarte ieftine și se prind cu înlesnire, că isbutesc chiar și în umbra streșinilor și că, sădite aproape de locuințe sau alte clădiri, ele slujesc drept podoabă și adăpost binevenit.

Vaci lăptoase.

Când cu prețuirea și mai ales cu prilegiul cumpărării vacilor, se ivește trebuința neapērată de a ști apriat, dacă și încât cutare vacă este lăptoasă. Adese am voi să știm, care vacă este mai pe sus de celelalte în această privință. Ca semne nefidoioase de lapte mult s'au dedat oamenii a privi următoarele: trup prelungit, piept larg, piele molatică și mișcăcioasă, păr subțirel și scurt, înfățișare blândă și oare-cum femeiască. S'a adevērit însă că, māriginind judecata la aceste semne și altele de felul lor, nu arare-ori ne înșelām. În adevēr, de câte-ori nu întâlnim vaci sārăce în lapte, deși

altcum grase, bine hrānite și întrunind mai toate și chiar toate semnele amintite.

Singura cale nimerită este să ne îndreptăm privirile nu atât asupra semnelor de mai sus, ci mai ales asupra ugerului și vinelor lăptoase. Ca aievea lăptos se poate privi ugerul rotunzit în patru muchi, nu tocmai urlat în jos, dar' cu atât mai destins înspre uger și înspre coadă. Pielea ugerului să fie subțirică și înzestrată cu păr moale și scurt. Țițele să fie deasemenea moi, groase și cât mai deopotrivă. Dacă ugerul ar avē dinapoi o a treia părăche de țite sterpe, cu atât mai bine.

Așa numitele vine lăptoase sânt de două feluri, unele care pornesc dela uger și se întind pe sub foale în două ramuri mai groase, altele care se coboară șerpuiind înspre uger, în forma unor coarde moi și noduroase. Vaca se poate socoti cu atât mai bună de lapte, cu cât are vine lăptoase mai rămurite, mai groase și mai dezvoltate. La vacile sārăce de lapte, vinele lăptoase coboritoare par a lipsi cu totul.

Isprăvind cu mulsul, ugerul ar trebui să se adune în crețe subțirele; altcum e cārnos și prin urmare nu tocmai bun de lapte.

Mierea pe seama copiilor.

Un doctor vestit, anume Dr. Bōhm, îndeamnă pe toți părinții ca să deie copiilor miere din greu, se înțelege curată și proaspētă. Copiții, zice el, care slăbesc din pricina creșterii grabnice, prea bucuros îndoapă zăhar și alte asemenea dulcēțuri. Și eată pentru-ce: dulcēțurile se mistuesc ușor și, trecēnd numai decât în sānge, dau naștere la căldura atât de trebuitoare trupului copilăresc. Între toate bucatele dulci, cea mai firească și priincioasă copiilor este fără îndoială mierea. Vom lucra deci înțelepțește și pomană ne vom face dând copiilor miere multă și cât de des. Cine are de unde, la va da māmăligă (mălăiu) sau pâne bună cu miere topită în lapte cald, zi de zi dimineața, mai ales peste iarnă. Pe seama copiilor abia s'ar pute închipui dejun (prânz) mai sārētos, binevenit și lesne de mistuit. În vreme-ce laptele și pânea, adaugă Bōhm, hrānesc copiții bine, mierea dă trupului căldură și oțelește plumănil. O bucată de pâne bună, unsă cu miere, prieste copiilor mai bine decât zăhar pe de cinci-ori atâta.

I. V.

Tăiați surceii nobili din vreme!

Sub numirea de surcei nobili (altoițe, altoane) înțelegem mlădițele de un an de care ne slugim la altoire. Surceii slăbuți, sgrăbunțoși sau mai bētrāni de un an precum și surceii cu muguri roditori sau luați din pomi bētrāni și îmbolnăviți, nu se potriveșc la altoire. Ântâietate se cuvine ne-

greșit surceilor puternici, îndeplin sănătoși și luați de pe vrful pomilor sau altoilor tineri.

Surceii ar trebui tăiați toamna sau peste iarnă. După-ce s'au însemnat cu numele soiului lor, ei se păstrează îngropați pe de jumătate undeva la adăpost, d. p. în dosul unui pom, lângă o clădire la umbră sau și în năsip jilav, într'o pivniță uscată.

Cine n'ar fi tăiat surceii nici până acum, iute și degrab' se se apuce. O datină vrednică de osândit este, că țeranii nostri amină tăierea surceilor de pe o săptămână pe alta și chiar până în ciasul altoirii. Hotărît însă, că surceii tăiați într'un târziu se prind cu anevoie și adese se istovesc peste vară. Avem prin urmare cuvânt să le strigăm prin rostul acestei foi: Tăiați surceii nobili din vreme!

Nutreț întreg sau tăiat mărunt ?

Prin cercări săvârșite cu îngrijire s'a adevărit, că 100 chilograme de fân tăiat mărunt înfrumusețe asupra vitelor întocmai ca 130 și chiar 140 chlg. de fân întreg, așadar' netăiat; 100 chlg. de iarbă tăiată mărunt prețuește atâta cât 125 chg. de iarbă netăiată; 100 chlg. de ovės urluit (despicat în moară) întocmai ca 185 chlg. de ovės întreg. Nutrețul tăiat ar trebui dat vitelor în amestec cu paie tăiate.

Mașina de tăiat nutrețul nu este scumpă. De cumva nu s'ar pute' altcum, ea s'ar pute' cumpăra prin câte 2—3 tovarēși. Sfătuim dar' pe țeranii nostri să urmeze și ei asemenea multor economi iscusiți, care nu dau vitelor decât nutreț tăiat sau altcum mărunt.

Știri economice.

Starea sēmēnăturilor în Ungaria, după știrile ce au sosit la ministerul de agricultură, se înfațesează astfel:

Vremea aspră împreună cu ninsori mari, care a ținut timp de aproape trei luni neconținut, a trecut fără a lăsa vre-o urmă de stricăciune mai mare sau mai mică; numai prin locurile muntoase și prin păduri se mai află zăpadă. Încât se poate judeca după starea de acum a sēmēnăturilor, bucatele stau bine, numai chiar rapița și mazăricea stau mai slab. Sēmēnăturile de grâu peste tot au suferit puțină stricăciune, și aceasta numai pe acolo, pe unde holdele au fost înămolite de apă; de altfel grânele sânt foarte frumoase și de o culoare verde. Sēcara pe ici pe colea s'a stricat. Prin părțile din dreapta Dunării economii au suferit pagube însemnate în rapiță și mazărice. Nu însă peste tot locul; prin unele părți rapița mai ales e foarte frumoasă. Arăturile de primăvară în pământurile nēsipoase și uscate s'au început: aratul și sēmēnăturile sânt în toiul lor. Prin multe locuri e lipsă de nutreț uscat, anume de paie și fân. Stricăciunile pricinuite de șoareci sânt de tot neînsemnate. Pomii și viile au suferit pe unele locuri din pricina gerului.

Obârșia urzicilor. Sf. Vasile făcea pomeni în toate zilele la cei sērmani cu duhul, pe care îi chema la masă din porunca sfântului o sluguliță a sa, ce o găsisse pe drumuri și care se zice, că a fost dracul prefăcut în chip de băiețandru ca să smintească faptele bune ale sfântului. Într'o zi mīnat să chieме pe toți sēraccii la pomană, el se duse, dar' nu chieмă decât câțiva și spuse sfântului, că nu a găsit mai mulți. Astfel nevenind oameni îndeajuns, ca să se mănânce bucatele gătite, au rămas prea multe și neavând ce să facă cu dīnsele au fost aruncate la un colț de gard într'o grădină. Dumnezeu ca să nu măhnească pe sfântul a făcut ca de acolo să rēsără niște burueni bune pentru mâncare, care azi se găsește mai pretutindeni în locurile grase sub numele de urzici, ce acum în vremea postului celui mare, la începutul primăverii, când se deschid ale muncii câmpului, alcătuesc o hrană bună.

Dare de seamă asupra mētăsăritului în Ungaria. Asupra culturii mētasei în Ungaria în anul trecut, gazetele aduc, după darea de seamă a comisariatului ministerial Bezéredj, următoarele amēnunțe: Recolta de mētasă a mers scăzând, anume dela 1,108.446 chg. în anul trecut la 970.050 chg. și aceasta din lipsa de frăgari (duzi). De dorit ar fi să se dea prāsirii frăgarilor o mai mare luare aminte. În anul 1891 s'au îndeletnicit cu mētăsăritul mulțime de locuitori în 2268 comune, ear' în anul 1892 în 2590 comune. Inspectoratul de mētăsărit al țerii a împrumutat producenților până acum suma de peste 8 milioane. Pentru de a spori prāsirea frăgarilor s'au dat în cinste 13.829 de litre sēmēnță de frăgari și 1,110.675 pomișori. Fabricațiunea mētasei a mers de asemenea scăzând, din pricina hranei sērăcicioase a vermilor. Bezéredj stărue pentru înființarea de grădini de frăgari și de pomărit în toate comunele din țeară.

Boala de gură și unghii în Mediaș. După-cum aflăm, în Mediaș, lângă Tērnava, a isbucnit boala de gură și de unghii între bovine și rīmători. Curmându-se astfel negoțul și chiar umblatul cu vite, sânt mari pagubele ce va trebui să îndure atât orașul, cât și împregiurimea.

Pădureți și surcei dați în cinste. Ministrul ung. de agricultură va dărui în anul de față peste o jumătate milion de pomișori pădureți și surcei de altoit între comunele, școalele și locuitorii săraci din Ungaria de mează-noapte.

Desmoștenire prin Jidovi! Vrednicii tovarēși ai Ungurilor, d'alde de Itzig, Șloim și alți perciunați, mereu-mereu cumpără la moșii care de care mai uriașe, mīnând la preumblare pe țanțoșii boeri de odinioară. Gazetele ungurești aduc știrea proaspētă, că moșia dela Csaba-Csūd, a cutărui baron, a trecut prin vânzare în stăpânirea Jidovilor Haas și Deutsch, cu prețul mititel de 2 milioane și 100 de mii fl. Moșia este de 8000 jugere.

Tîrg de vite în Porumbacul-de-jos. Ministrul de comerț reg. ung. a înecuițat comunei Porumbacul-de-jos (comitatul Făgăraș) două tîrguri de vite, care se vor ține în fiecare an în 14 Aprilie și 1 Septemvrie st. n.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 8. Domnul preot I. Sērbu și alți patru domni abonenți ne-au rugat să stăruiм ca să li-se trimită anumite cātățimi de sēmēnță de luțernă, trifoiu și napi, cum și ceară de altoit și chiar o grapă de mușchiu.

Rēsپuns. La o rugare de acest fel am rēsپuns în „Foia Poporului“ Nr. 9 și acum repetim, că Redacția nu se află în poziția plăcută de a duce însași în deplinire asemenea comande. Și fiindcă sēmēnțele ce se vënd pe alocurea s'au dovedit a fi în adevăr proaste; învechite și adese pline de gozuri netrebnice, a bună seamă nu ni-se va lua în nume de rău sfătuind și rugând și pe unii și pe alții a se adresa de adreptul, fie la „Reuniunea agricolă română“ de aici, care reamintim, bucuros mijlocește cumpărarea de sēmēnțe aeeva bune și nu tocmai scumpe, fie la cutare neguțator vestit, d. p. la L. Reschner în Sibiu, W. Mühle, W. F. Niemetz în Timișoara, F. Hillmich în Viena ș. c. l. A cumpăra dela sfirnari și mai ales dela Ovreei înșelători, care cutreeră satele și tîrgurile cu fel și fel de gozuri netrebnice sub cuvânt de sēmēnțe ieftine, însemnează a cheltui de geaba. Decât asemenea gozuri ieftine, negreșit că mai înțelepțește vom purcede cumpărând întotdeauna fruntea sēmēnțelor, fie și cu prețuri mari. Foarte de dorit ar fi în adevăr ca oamenii nostri dela sate să înceteze de a mai cumpăra sēmēnțe ticăloase sub cuvânt de ieftinătate. Neapărat este însă să se adreseze nu într'un târziu sau doară în toiul sēmēnăturii chiar, ci cu săptămâni mai nainte.

Întrebarea 9. În scrisoarea încărcată de măguliri mai prea-prea ce ne-ai adresat, ne rogi între altele să-ți „destăinuim măestria“ pregătirii rēsinei fluide de altoit.

G., Februarie 1893.

„Un preot român“.

Rēsپuns. În numărul viitor al „Foi Poporului“ vom arēta, cum ar trebui pregătita rēsina de altoit atât de practică și ieftină. Așadar' puțină răbdare.

Întrebarea 10. Am un pământ surpăcios și bântuit de apă multă. Locul e mărișor, de peste 400 orgii (stângini) pătrate. Neputând să trag din el mai nici un câștig, aș crede să-l cultiv cu rachită bună de corfe și alte împletituri. Și fiindcă pe aici nu este cine să-mi dea un sfat bun, Vē rog frumos să-mi rēsپundeți la întrebarea: Află-se cineva nu departe de aici, care mi-ar vinde cu un preț mic 200—300 de răchite de împletit, soiul cel mai bun?

M.

I. Popa, proprietar.

Rēsپuns. Neștiind noi pe altcineva în apropiere, adresează-te prin o scrisoare sau trimite pe cineva la dl Schuster, director al școalei economice din Sibiu, piața vitelor, de unde poți căpăta soiuri alese de răchită, cu prețuri foarte mici. Ne-am bucura mult auzind că ai început să faci un lucru atât de bun și vrednic de cea mai călduroasă recomandare.

Posta redacției.

Domnului A. P. în A. Dacă articolul trimis nu ar fi așa lung și forma așa de puțin îngrijită, l-am publica bucuros. Se poate totuși că-l vom publica, firește în prescurtare și altcum stilizat. Altă-dată purcede astfel: Scurt și cât mai cuprinzător, și apoi merge.

Tirgurile din săptămâna viitoare.

Duminecă, 7 Martie: Agârbiciu, Gorceiu, Apoldul-de-sus, Micloș, Mănăstur, Meruc, Paraid, Uzon, Vaidahaza, Cămăraș, Agnita, Botania, Dezna, Gioroc, Timișoara, Zombolia, Aradul-vechiu.

Luni, 8 Martie: Sivagiul-de-sus, Ciuc-Sân-Domocoș, Trapold, Cefa.

Marti, 9 Martie: Căpânaș.

Joi, 11 Martie: Nyek, Brad, Murș-Oșorheiu; Sălonța.

Vineri, 12 Martie: Feldioara, Bichș.

Sâmbătă, 13 Martie: Ibașfalău, Lăpușul-românesc, Blaj, Dicio-Sân-Mărtin; Canija-mare, 'Modoș, Oravița.

Prețul mărfurilor.

Piața din Sibiu Dela 2 Martie v. Grâu frumos 76 până 80 chilo fl. 4.90 până 5.50, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4.— până 4.60, săcară 70 până 74 chilo fl. 3.— până 3.40, orz 62 până 66 chilo fl. 3.— până 3.30, ovės 42 până 48 chilo fl. 1.80 până 2.20 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 2.80 până 3.20, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 3.50 până 4.—, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.40 până 1.60, sămēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până 6.—, mazēre 76 până 80 chilo fl. 4.— până 5.—, linte 78 până 82 chilo fl. 7.50 până 8.50, fasole 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.—, pāsāt de grâu 100 chilo fl. 15.60 până 15.80, făină nr. 1 fl. 15.20, făină nr. 3 fl. 13.80, făină nr. 5 fl. 10.80, slāninā 100 chilo fl. 3.— până 3.50, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, sēu de lumini fl. 33.— până fl. 34.—, lumini turnate de sēu fl. 33.— până fl. 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, fēn 100 chilo fl. 1.30 până 1.50, cânepă fl. 32.— până 35.—, lemne de foc uscate m. cub. fl. 3.25 până 3.50, spirt p. 100 L. % 55 până 57 cr., carnea de vită chilo 46 cr. până 52, carnea de vițel 45 până 70 cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de berbec — până — cr., ouă 10 cu 16 până 18 cr.

Piața din Făgăraș, 10 Mart. n. Grâu hectolitru fl. 5.20 până 5.60; grâu mestecat fl. 4.— până 4.60 săcară fl. 3.40 până fl. 3.70; orz fl. 2.80 până fl. 3.—; ovės fl. 1.70 până fl. 1.90; cucuruz fl. 2.80 până fl. 3.20; mazēre fl. 5.— până fl. 6.— asole fl. 3.50 până fl. 4.—; linte fl. 8.— până fl. 9.—; sămēnță de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— sămēnță de in fl. 8.— 9.—; cartofi fl. 80 până 1.20; mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; sēu brut 100 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de sēu turnate fl. 41.— până fl. 44.—, unsoare de porc 100 chl. fl. 60.— până fl. 65.—; slāninā 100 chilo fl. 50 până fl. 56.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 24.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fēn fl. 1.80 până fl. 2.— carne de vită chilo 48 cr.; carnea de vițel 40 până — cr.; carnea de porc 40.— până —; carnea de berbec 2.— până 3.—; ouă 6 cu 10 cr

Piața din Mediaș, 9 Martie n. Grâu frumos hectolitru fl. 5.— până fl. 5.50, grâu mestecat fl. 4.— până fl. 4.50, săcară fl. 3.30 până fl. 3.50, cucuruz fl. 2.75 până fl. 2.80, ovės fl. 1.90 până fl. 2.— orz fl. — până —, sămēnță de cânepă fl. 4.— până fl. 4.50, sămēnță de in fl. — până fl. —, fasole fl. 3.50 până fl. 3.75, mazēre fl. 4.— până fl. 4.20, linte fl. — până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. — până fl. —, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până fl. 22.—, lumini turnate de sēu fl. 36.— până fl. 40, unsoare de porc fl. 47 până 50, slāninā fl. 40.— până fl. 46, cânepa fl. 30.— până fl. 33.—, fēn fl. 1.80 până fl. 2.—, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirt pro hectolitru fl. 55.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 40 până 44 cr., carne de vițel 14 cr. până 48 cr., carne de porc cr. 44 până —, carnea de miel 20.—, ouă 6 cu 10 cr.

Piața din Blaj. Grâu, hectolitru fl. 4.— până 4.50, grâu mestecat fl. 3.50 până 3.80, săcară fl. 3.— până 3.25, ovės fl. 2.50 până —, cucuruz fl. 2.80 până —, alac fl. 2.— până — cartofi fl. 1.50 până 2.—, sămēnță de cânepă fl. — până — fasole fl. — până —, carne de vită chilo 48 până — cr., carne de vițel — până — cr., carnea de porc 44 până — cr., carne de berbec 26 până — cr., 14 ouă cu 20 până — cr.

Piața din Brașov, 8 Martie n. Grâu frumos hect. fl. 6.—, de mijloc fl. 5.80, mai slab fl. 5.—, grâu mestecat fl. 4.50, săcară frumoasă fl. 3.60, de mijloc 3.40 fl., mai slab —.—, orz frumos fl. 3.20, de mijloc 3.—, ovės frumos fl. 2.—, de mijloc 1.80, cucuruz fl. 3.20, mălaiu fl. 3.20, mazēre fl. 7.—, linte fl. 14.— fasole fl. 3.50, sămēnță de in fl. 10.—, sēm. de cânepă fl. 4.50, cartofi fl. 90.—, carne de vită p. chilo 48 cr. carne de porc 48 cr., carne de berbec 30 cr.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 14 Martie n.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 50.— cr. până 52.— cr., de mijloc 50.— cr. până 52.— cr., ungurești grei tineri 54.— cr. până 54.1/2 cr., de mijloc 53.— cr. până 54.— cr., ușori 51.— cr. până 52.— cr., marfă țerănească grea 51.— cr. până 52.— cr., de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., ușoară 50.— cr. până 51.— cr., românești, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito sērbesți grei 51.— cr. până 52.— cr., transito de mijloc 51.— cr. până 52.— cr., transito ușori 50.— cr. până 51.— cr.

LOTERIE.

Tragerea din 11 Martie n.

Timișoara: 29 76 78 24 79
Viena: 86 51 64 4 58

Tragerea din 15 Martie n.

Brünn: 84 18 70 34 26

Trageri. La 1 Martie căl n. a avut loc la Budapesta tragerea losurilor „Crucii Roșii“ ungare. Au câștigat: **25.000** fl. s. 7620 nr. 11; **2000** fl. s. 6007 nr. 69; **1000** fl.: s. 2761 nr. 36, s. 5623 nr. 53; **500** fl.: s. 3745 nr. 48, s. 4401 nr. 88, 4537 nr. 30, s. 6571 nr. 72 și s. 7648 nr. 93; **100** fl.: s. 461 nr. 99, s. 1722 nr. 42, s. 2196 nr. 48, s. 2418 nr. 14, s. 3943 nr. 34, s. 4270 nr. 71, s. 4461 nr. 40, s. 4973 nr. 89, s. 5965 nr. 19 și s. 7625 nr. 21; **50** fl.: s. 57 nr. 83, s. 117 nr. 91, s. 214 nr. 84, s. 605 nr. 24, s. 677 nr. 64, s. 796 nr. 46, s. 802 nr. 96, s. 980 nr. 42, s. 1011 nr. 80, s. 1222 nr. 16, s. 1231 nr. 44, s. 1349 nr. 82, s. 1836 nr. 90, s. 1888 nr. 11, s. 1955 nr. 37, s. 2026 nr. 39, s. 2223 ur. 74, s. 2391 nr. 6, s. 2533 nr. 99, s. 2600 nr. 32, s. 2692 nr. 48, s. 2780 nr. 89, s. 3261 nr. 20, s. 3301 nr. 89, s. 3310 nr. 54, s. 3364 nr. 83, s. 3680 nr. 85, s. 3884 nr. 71, s. 3935 nr. 51, s. 4196 nr. 14, s. 4210 nr. 5, s. 4580 nr. 78, s. 4690 nr. 23, s. 5696 nr. 4. s. 5765 nr. 23, s. 6836 nr. 9, s. 5846 nr. 51, s. 5869 nr. 99, s. 6471 nr. 93, s. 6828 nr. 37, s. 6834 nr. 43, s. 6946 nr. 35, s. 6999 nr. 70, s. 7086 nr. 24, s. 7122 nr. 22, s. 7282 nr. 98, s. 7397 nr. 24, s. 7791 nr. 99, s. 7874 nr. 66 și s. 7921 nr. 78; **25** fl.: s. 79 nr. 87, s. 91 nr. 86, s. 243 nr. 59, s. 257 nr. 60, s. 491 nr. 1, s. 503 nr. 20, s. 597 nr. 64, s. 733 nr. 67, s. 820 nr. 98, s. 977 nr. 86, s. 1034 nr. 12, s. 1366 nr. 18, s. 1374 nr. 56, s. 1888 nr. 48, s. 2088 nr. 45, s. 2342 nr. 26, s. 2457 nr. 15, s. 2477 nr. 94, s. 2494 nr. 50, s. 2565 nr. 56, s. 2649 nr. 41, s. 2668 nr. 56, s. 2738 nr. 70, s. 3102 nr. 16, s. 3345 nr. 76, s. 3550 nr. 22, s. 3734 nr. 80, s. 4107 nr. 28, s. 4201 nr. 63, s. 4210 nr. 41, s. 4608 nr. 38, s. 4629 nr. 5, s. 4658 ur. 49, s. 4752 nr. 66, s. 4832 nr. 21, s. 4902 nr. 8, s. 4957 nr. 24, s. 5282 nr. 8, s. 5703 nr. 96, s. 6226 nr. 91, s. 6476 nr. 43, s. 6753 nr. 42, s. 6844 nr. 49, s. 6869 nr. 26, s. 7173 nr. 44, s. 7189 nr. 18, s. 7256 nr. 14, s. 7300 nr. 46, s. 7412 nr. 91 și s. 7779 nr. 35.

Bursa de mărfuri din Budapesta

dela 2 Martie v. 1893.

Sēminte	Greutatea	Prețul socotit d. 100 chlgr.	
		dela	până
Grâu bănățenesc	74	—	—
Grâu dela Tisa	74	7.90	7.95
Grâu de Pesta	80	7.85	7.90
Grâu de Alba-regală	80	7.85	7.90
Grâu de Bácska	80	—	—
Grâu unguresc de nord	80	—	—
Săcară	70-72	6.25	6.40
Orz de nutreț	60-62	4.90	5.20
Orz de vinars	62	5.35	5.80
Orz de bere	64	6.10	7.30
Ovės	39-41	5.60	5.90
Cucuruz bănățenesc	75	4.70	4.75
Cucuruz de alt soi	73	4.65	4.70
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirișcă	—	4.40	4.60
Luțernă ungurească	—	43.—	53.—
Luțernă franceză	—	—	—
Luțernă roșie	—	61.—	—
Oleu de rapiță (rafinat)	—	32.—	70.—
Oleu de in	—	5.75	32.50
Unsoare de porc de Pesta	—	63.50	5.95
Unsoare de porc dela țeară	—	—	64.50
Slāninā sventată	—	48.50	—
Slāninā afumată	—	59.50	49.—
Sēu	—	39.—	60.—
Prune	—	22.—	40.50
Miere brută	—	—	22.—
Miere galbină străcurată	—	35.—	37.—
Ceară de Rosenau	—	140.—	141.—
Spirt brut	—	13.50	13.75
Drojdiuțe de spirt	—	15.25	15.50

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 3 Martie v. 1893.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împărătești	5.75	5.68
Napoleonul	9.62	9.63
100 mărci germane imp.	59.33	59.25
Renta de aur ung. de 6%	115.95	—
Renta de aur ung. de 4%	106.10	116.15
Renta de hârtie ung. de 5%	101.—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	122.35	122.75
Bonuri (obligații) rurale ung.	95.55	—
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	97.50	—
Obligațiile pt. despăgubirea regalilor .	102.20	—
Împrumut cu premii ung.	113.—	153.—
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	145.25	144.—
Losurile aust. din 1860	148.50	148.—
Scrisuri fonciare ale „Albinei“	101.—	—

Bursa din București

din 1 Martie v. 1893.

Obiectul	%	cump. lei
Renta română din 1875	5%	101.—
Renta română amortisabilă	5 "	99.1/4
Renta română amortisabilă	4 "	84.3/4
Renta rom. (Rurale convertite)	6 "	103.1/4
Oblig. C. F. Române	6 "	—
Oblig. C. F. Române	4 "	—
Creditul fonciar rural	7 "	—
Creditul fonciar rural	5 "	96.1/4
Oblig. cassei pensiunilor fr. 30%	10 fr.	279.—
V. N.		
Banca Națională (ult. dividendă 84.45)	500	1675
20 franci aur	—	20.09
Banca Națională a României	—	—

Calendarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. a 4-a in Post, gl. 8, sft. 8.	rēs.	ap.
Dum.	7 Mc. Vas., Eugen ș. a.	19 Iosif Log.	6 8 6 10
Luni	8 C. Păr. Teoflact	20 Ioachim	6 5 6 11
Marti	9 †SS. 40 Mc. din Seb.	21 Benedict	6 3 6 13
Merc.	10 Mc. Codrat	22 Octavian	6 1 6 15
Joi	11 P. Sofr. Patr. Jer.	23 Votone	5 59 6 16
Vineri	12 Cuv. P. Teofan	24 Gavriil Ar.	5 57 6 18
Sămb.	13 P. Nichifor Patr.	25 (†) B. Vets.	5 55 6 20

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

Licitațiune publică.

Comuna bisericească greco-catol. română **Cehalul-român** în Sălagiu, pentru edificarea unei biserici noue publică licitațiune minuendă, ce se va ține în **23 Aprilie stil. n. a. c. la 11 oare a. m.** la casa parochială din Cehalul-român.

Prețul strigării e fixat în **7000 fl. v. a.** Materialul brut de piatră și cărămidă: mare parte îl dă comuna bisericească.

Licitanții au să depună vadiu 5% din prețul strigării, ear' întreprinzătorul după aprobarea licitațiunii din partea autorității mai înalte bisericești o cautiune de 1000 fl. în bani gata, libel de depuneri sau în obligațiuni de stat, care va servi de garanță încă 2 ani după colandarea noului edificiu bisericesc.

Condițiunile de licitațiune mai deaproape, planul de clădire și preliminarul de spese se pot vedea la casa parochială din loc, în depărtare dela gara de Tasnád 15 chlm.

Cehalul-român (Sălagiu), 7 Martie 1893.

[642] 1—2

Antistia bisericească.

ANUNȚ.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște a decis în ședința adunării generale, ținută la 5 Martie a. c. **reducerea etalonului de interese** la împrumuturile ipotecare la 7% precum și la depuneri la $4\frac{1}{2}\%$.

Deci după toate depunerile, care nu se vor ridica până la **30 Aprilie a. c.** se vor computa interesele de $4\frac{1}{2}\%$.

[665] 1—2

Direcțiunea.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIIU.

A eșit de sub tipar:

Călimdarul Poporului

pe anul comun

1893.

Cuprinsul: Călimdarul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1893. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești în Ungaria. — „Făr' de noroc“, novelă de Ioan Russu-Sirianul; „Femeia numai după urs nu se duce“, poveste. — *Economic:* Ceva despre pâine; Un nou pom prețios; Cât costă urina? Curățirea pălăriilor de păslă; Care găină când produce ouă multe. — *Poesii:* „Vântul“, de G. Coșbuc; „Craiu ielelor“, de Goethe, trad. de S. P—u; „Cortegiul“, de N. Țincu; „Muzica“, de N. G. Radulescu; „În copilăria mea“, de M. Grigoriadi de Bonachi; „Ca astăzi“, de Veronica Micle; „Poet și critic“, de G. Coșbuc. — *Partea hazlie:* Reporter modern; Un lăudăros; Nu-i de vină; Calcă-a popă; Tiganul și iepuroaica. — Doine populare. — Țigurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Inserate.

Numai **20 cr.** exemplarul.

Anunț de mutare.

Deposit de petrărie și de monumente.

Respectuos subsemnatul îmi iau voe a aduce la cunoștința stimabilului P. T. publicului din Sibiu și împregiurime că 'mi-am strămutat **depositul și locul de lucru** ocupat până acum în decursul unui lung șir de ani în strada Rațelor nr. 11, în urma adaptării acestui teren pentru scopuri orașenești, la

capătul stradei Gușteritei, piața gării (Bahnhofplatz).

Totodată fac cunoscut, că prin construcția unui **atelier de iarnă** și prin o **provișiune colosală de material brut**, mă affu în poziția a corăspunde în ori-ce anotimp tuturor pretențiunilor, ori-și-cât de exagerate.

Totodată mă folosesc de acest privilegiu spre a recomanda **depositul meu de monumente și de petri**, cel mai mare în toată Ungaria, și produse solide de toate speciile, ca

lucrări de construcție și monumente

din marmoră albă, neagră și roșie, de granit cenușiu silesian, de granit negru de munte, de syenit negru și cenușiu și de gresie tare, mai departe îngrădiri de morminte, coperișe de morminte și de cripte, precum și table de inscripție pentru cripte și table de firme din marmoră de Carrara, garantând cea mai bună calitate, executare conștiențioasă și foarte ieftină.

În depositul meu de monumente, care numără totdeauna 2—300 bucăți și e întocmit dela 4 până la 500 fl. pentru alegerea P. T. publicului, se vând **petri mormentale și pe lângă plătiri în rate.**

Toate eventualele reparaturi se primesc și se execută bine, iute și ieftin.

Mulțumind pentru prețuita bunăvoință de până acum, mă rog și pe viitor pentru numeroase comande și mă subsemn

cu distins respect

[360] 10—12 **Josif Roubischek sen.,**
măiestru-petrar, Sibiu.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o **explicare poporală** a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de Țigurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învătătorul Munteanu

împărtășesce economilor cele mai de lipsă cunoștințe
despre

LEGEA VETERINARĂ

și BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dînșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă **30 cr.** (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.